EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 24.3.2014
COM(2014) 180 final

ANNEXES 1 to 5

PRILOGE

k

Predlogu

UREDBE EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA

o ekološki pridelavi in označevanju ekoloških proizvodov, spremembi Uredbe (EU) št. XXX/XXX Evropskega parlamenta in Sveta [uredba o uradnem nadzoru] in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 834/2007

{SWD(2014) 65 final}
{SWD(2014) 66 final}

PRILOGA I

DRUGI PROIZVODI IZ ČLENA 2(1)

- kvas, ki se uporablja kot hrana ali krma,
- pivo,
- čaj maté,
- ekstrakti, esence in koncentrati kave, čaja in čaja maté ter pripravki na osnovi teh proizvodov ali na osnovi kave, čaja in čaja maté; pražena cikorija in drugi praženi kavni nadomestki ter ekstrakti, esence in koncentrati teh proizvodov,
- sadni nektarji,
- kakavova masa, maslo, maščoba, olje in kakav v prahu; čokolada in druga živila s kakavom,
- sladkorni proizvodi,
- izdelki iz žit, moke, škroba ali mleka; slaščičarski izdelki,
- juhe,
- omake,
- kuhani obroki,
- sladoled,
- aromatizirani jogurti, jogurti z dodanim sadjem, oreški ali kakavom,
- morska sol,
- naravne gume in smole,
- cvetni prah,
- čebelji vosek,
- eterična olja,
- žgane pijače pod pogojem, da je etilni alkohol, ki se uporablja pri proizvodnji žganih pijač, izključno kmetijskega izvora.

PRILOGA II

POSEBNA PRAVILA PRIDELAVE IZ POGLAVJA III

Del I: Pravila pridelave rastlin

Poleg pravil pridelave, navedenih v členih 7 do 10, se za ekološko pridelavo rastlin uporabljajo pravila iz tega dela.

1. Splošne zahteve

1.1. Hidroponska pridelava, ki je metoda gojenja rastlin tako, da so njihove korenine samo v raztopini iz hranilnih snovi ali v inertnem mediju, ki se mu doda hranilna raztopina, je prepovedana.

1.2. Vse uporabljene tehnike pridelave rastlin preprečujejo ali zmanjšujejo onesnaženje okolja.

1.3. Preusmeritev

1.3.1. Da lahko rastline in proizvodi rastlinskega izvora veljajo za ekološke, je bilo treba na zemljiščih v obdobju preusmeritve najmanj dve leti pred setvijo ali, v primeru travišča ali trajnih krmnih rastlin, vsaj dve leti, preden se začnejo uporabljati kot ekološko pridelana krma, ali v primeru trajnih kultur, ki niso travišče, vsaj tri leta pred prvo žetvijo ekoloških izdelkov uporabljati pravila, določena v tej uredbi.

1.3.2. Pristojni organ se lahko v primerih, ko je bilo zemljišče kontaminirano s proizvodi, ki niso odobreni za ekološko pridelavo, odloči podaljšati obdobje preusmeritve iz točke 1.3.1.

1.3.3. V primeru obdelave s proizvodom, ki ni odobren za ekološko pridelavo, pristojni organ zahteva novo obdobje preusmeritve v skladu s točko 1.3.1.

Navedeno obdobje se lahko skrajša v naslednjih dveh primerih:

(a) obdelava s proizvodom, ki ni odobren za ekološko pridelavo, v okviru obveznih ukrepov, ki jih za zatiranje škodljivcev ali plevela, vključno s karantenskimi organizmi ali invazivnimi vrstami, uvede pristojni organ države članice;

(b) obdelava s proizvodom, ki ni odobren za ekološko pridelavo, v okviru znanstvenih preskusov, ki jih odobri pristojni organ države članice.

1.3.4. V primerih iz točk 1.3.2. in 1.3.3. se obdobje preusmeritve določi ob upoštevanju naslednjih dejavnikov:

(a) proces razgradnje zadevnega proizvoda zagotovi, da ostane ob koncu obdobja preusmeritve v tleh oziroma v rastlini, če gre za rastline trajnice, zanemarljiva raven ostankov;

(b) letina po obdelavi se ne sme prodati s sklicevanjem na ekološko pridelavo.

1.3.5. Za posebna pravila za preusmeritev zemljišč, povezanih z ekološko živinorejo, bi moralo veljati:

1.3.5.1. pravila za preusmeritev se uporabljajo za celotno površino enote, na kateri se prideluje krma za živali;

1.3.5.2. ne glede na točko 1.3.5.1 se lahko obdobje preusmeritve za pašnike in za zunanje površine za nerastlinojede vrste živali skrajša na eno leto.

1.4. Izvor rastlin, vključno z rastlinskim razmnoževalnim materialom

1.4.1. Za pridelavo rastlin in rastlinskih proizvodov se uporablja samo ekološko pridelan rastlinski razmnoževalni material. V ta namen sta se rastlina, namenjena za pridelavo rastlinskega razmnoževalnega materiala, in, kjer je primerno, izvorna rastlina vsaj eno generacijo oziroma v primeru trajnic vsaj eno generacijo v dveh rastnih sezonah pridelovali v skladu s to uredbo.

1.4.2. Uporaba rastlinskega razmnoževalnega materiala, ki ni ekološko pridelan

Rastlinski razmnoževalni material, ki ni ekološko pridelan, se lahko uporablja le, če je iz proizvodne enote, ki je v fazi preusmeritve na ekološko pridelavo, ali če je upravičen za uporabo v znanosti, testiranju majhnega obsega v poljskih poskusih ali za namen ohranjanja genskih virov in se s tem strinja pristojni organ države članice.

1.5. Upravljanje tal in gnojenje

1.5.1. V ekološki pridelavi rastlin se uporabljajo postopki obdelovanja zemlje in gojenja rastlin, ki ohranjajo ali povečujejo vsebnost organskih snovi v tleh, povečujejo stabilnost in biotsko raznovrstnost tal ter preprečujejo zbitost in erozijo tal.

1.5.2. Rodovitnost in biološka aktivnost tal se ohranjata in povečujeta z večletnim kolobarjenjem, vključno s stročnicami in drugimi podorinami, in uporabo živinskih gnojil ali organskih materialov, obeh po možnosti kompostiranih, iz ekološke pridelave.

1.5.3. Kadar potreb rastlin po hranilih ni mogoče zadovoljiti z ukrepi, predvidenimi v točkah 1.5.1 in 1.5.2, se lahko pri ekološki pridelavi uporabljajo le gnojila in dodatki za izboljšanje tal v skladu s členom 19, in sicer samo v potrebnem obsegu.

1.5.4. Skupna količina živinskih gnojil v smislu Direktive Sveta 91/676/EGS [1], ki se uporabi na kmetijskem gospodarstvu, ne presega 170 kg dušika na leto/hektar kmetijskih zemljišč v uporabi. Ta zgornja meja se uporablja samo za hlevski gnoj, posušeni hlevski gnoj in dehidrirani gnoj perutnine, kompostirane živalske iztrebke vključno z gnojem perutnine, kompostirani hlevski gnoj in tekoče živalske iztrebke.

1.5.5. Ekološka kmetijska gospodarstva lahko za razporeditev odvečnega gnoja iz ekološke pridelave podpišejo pisne pogodbe o sodelovanju, vendar le z drugimi kmetijskimi gospodarstvi in podjetji, ki ravnajo v skladu s pravili za ekološko pridelavo. Najvišja zgornja meja iz točke 1.5.4 se izračuna na podlagi vseh enot za ekološko pridelavo, ki sodelujejo na ta način.

1.5.6. Za izboljšanje splošnega stanja tal ali dostopnosti hranilnih snovi v tleh ali pridelkih se lahko uporabljajo pripravki iz mikroorganizmov.

1.5.7. Za aktiviranje komposta se lahko uporabijo ustrezni pripravki na podlagi rastlin ali mikroorganizmov.

1.5.8. Mineralnih dušikovih gnojil ni dovoljeno uporabljati.

1.6. Zatiranje škodljivih organizmov in plevela

1.6.1. Preprečevanje škode zaradi škodljivih organizmov in plevela temelji predvsem na zaščiti s pomočjo:

[1] Direktiva Sveta 91/676/EGS z dne 12. decembra 1991 o varstvu voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov (UL L 375, 31.12.1991, str. 1).

– naravnih sovražnikov,

– izbire vrst, sort in heterogenih snovi,

– kolobarjenja,

– tehnik gojenja, kot je biofumigacija in

– toplotne obdelave, kot sta solarizacija tal in plitva obdelava tal s paro (do globine največ 10 cm).

1.6.2. Kadar rastlin ni mogoče primerno zaščititi pred škodljivci z ukrepi iz točke 1.6.1 ali če se ugotovi, da je kulturna rastlina ogrožena, se lahko uporabljajo samo proizvodi, odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19, in sicer samo v potrebnem obsegu.

1.6.3. Pasti ali razpršilniki proizvodov, razen feromonov, preprečujejo prodiranje snovi v okolje in stik snovi z gojenimi pridelki. Po uporabi se pasti poberejo in varno odstranijo.

1.7. Proizvodi za čiščenje in razkuževanje

Pri čiščenju in razkuževanju se uporabljajo le tista sredstva za čiščenje in razkuževanje pri pridelavi rastlin, ki so odobrena za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19.

2. Zahteve za posebne rastline ali rastlinske proizvode

2.1. Pravila za pridelavo gob

Za pridelavo gob se lahko uporabljajo substrati, če so sestavljeni samo iz naslednjih sestavin:

(a) hlevskega gnoja in živalskih iztrebkov:

(i) iz kmetijskih gospodarstev, ki pridelujejo po pravilih ekološke pridelave; ali

(ii) iz točke 1.5.3, vendar le, če proizvoda iz točke (i) ni na voljo, ter pod pogojem, da ta hlevski gnoj in živalski iztrebki ne presegajo 25 % skupne mase vseh sestavin substrata pred kompostiranjem, razen pokrovnega materiala in dodane vode;

(b) proizvodov kmetijskega izvora, razen tistih, ki so zajeti v točki (a), iz kmetijskih gospodarstev, ki pridelujejo po pravilih ekološke pridelave;

(c) šote, ki ni kemično obdelana;

(d) lesa, ki po sečnji ni obdelan s kemičnimi sredstvi;

(e) mineralnih proizvodov iz točke 1.5.3, vode in zemlje.

2.2. Pravila glede nabiranja divjih rastlin

Nabiranje divjih rastlin in njihovih delov, ki rastejo naravno v naravnih okoljih, gozdovih in na kmetijskih območjih, se šteje za ekološko pridelavo, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) ta območja vsaj tri leta pred nabiranjem niso bila obdelana z nobenimi drugimi proizvodi kot tistimi, ki so odobrena za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19;

(b) nabiranje ne vpliva na stabilnost naravnega habitata ali na ohranjanje vrste na območju nabiranja.

Del II: Pravila za živinorejo

Poleg pravil pridelave iz členov 7, 8, 9 in 11 se za živinorejo uporabljajo pravila iz tega dela.

1. Splošne zahteve

1.1. Kjer živinorejec ne upravlja kmetijskega zemljišča in ni sklenil pisnega sporazuma z drugim kmetom, je živinoreja brez uporabe kmetijskega zemljišča prepovedana.

1.2. Preusmeritev

1.2.1. Obdobje preusmeritve se začne šele, ko kmet svojo dejavnost prijavi pristojnim organom in ko za njegovo kmetijsko gospodarstvo začne veljati nadzorni sistem v skladu s to uredbo.

1.2.2. Obdobja preusmeritve, specifična za vrsto vzreje živali, so določena v točki 2.

1.2.3. Živali in proizvodi živalskega izvora, pridelani v obdobju preusmeritve, se ne tržijo kot ekološki proizvodi.

1.2.4. Živali in proizvodi živalskega izvora na koncu obdobja preusmeritve veljajo za ekološke proizvode, če preusmeritev zajema celotno proizvodno enoto, vključno z živino, pašniki ali drugimi zemljišči, ki se uporabljajo za krmo živali.

1.3. Izvor živali

1.3.1. Živali ekološke reje se skotijo in odraščajo na ekoloških kmetijskih gospodarstvih.

1.3.2. Živali, ki bivajo na kmetijskem gospodarstvu na začetku obdobja preusmeritve, in proizvodi iz njih se lahko štejejo za ekološke po preteku ustreznega obdobja preusmeritve iz točke 2.

1.3.3. V zvezi z razmnoževanjem živali:

(a) za razmnoževanje se uporabljajo naravni postopki, vendar je dovoljena umetna osemenitev;

(b) razmnoževanje se ne sme sprožiti s terapijo s hormoni ali podobnimi snovmi, razen v obliki veterinarskega terapevtskega zdravljenja v posameznih primerih;

(c) druge oblike umetnega razmnoževanja, kot sta kloniranje in prenos zarodka, se ne uporabljajo;

(d) izbira ras je ustrezna in prispeva k preprečevanju morebitnega trpljenja živali in njihovega pohabljanja.

1.3.4. Pri izbiri ras ali linij se upošteva sposobnost živali za prilagoditev lokalnim razmeram brez poslabšanja njihove dobrobiti, vitalnosti in odpornosti proti boleznim. Rase in linije živali se izberejo tudi v izogib specifičnim boleznim ali zdravstvenim težavam, povezanim z nekaterimi rasami ali linijami, ki se uporabljajo v intenzivni prireji, npr. sindrom stresa pri prašičih, sindrom PSE (pale-soft-exudative) ali vodenost mesa (bledo-mehko-vodeno meso), nenadna smrt, spontani splav in zapleteni porodi s carskim rezom. Prednost imajo avtohtone rase in linije.

1.3.5. Za namene razmnoževanja je dovoljeno na kmetijsko gospodarstvo privesti živali, ki niso bile ekološko vzrejene, kadar rasam grozi prenehanje reje, kakor je opredeljeno

v Prilogi IV Uredbe Komisije (ES) št. 1974/2006[2], in v tem primeru za živali teh ras ni nujno, da so samice, ki še niso kotile.

1.4. Prehranjevanje

1.4.1. Splošne zahteve glede prehranjevanja

V zvezi s prehranjevanjem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) krma za živino se pridobiva zlasti na kmetijskem gospodarstvu, kjer živali bivajo, ali z drugih ekoloških kmetijskih gospodarstev iz iste regije;

(b) živina se krmi z ekološko krmo, ki ustreza prehranskim potrebam živali na različnih stopnjah njihovega razvoja. Pri živinoreji omejeno krmljenje ni dovoljeno;

(c) živino je prepovedano rediti ali krmiti v razmerah, ki lahko povzročijo anemijo;

(d) postopki pitanja so taki, da jih je v kateri koli fazi prireje mogoče vrniti na začetno stanje. Prisilno pitanje je prepovedano;

(e) živina, razen čebel, ima stalen dostop do paše ali voluminozne krme;

(f) pospeševalci rasti in sintetične aminokisline se ne uporabljajo;

(g) živali, ki še sesajo, se po možnosti vsaj določeno minimalno obdobje hranijo z materinim mlekom;

(h) posamična krmila rudninskega izvora, krmni dodatki, nekateri proizvodi, ki se uporabljajo v prehrani živali, in predelovalni pripomočki se uporabljajo le, če so bili v skladu s členom 19 odobreni za uporabo v ekološki pridelavi.

1.4.2. Paša na skupnih površinah in sezonski premik čred

1.4.2.1. Ekološko rejene živali se lahko pasejo na skupni površini pod pogojem, da:

(a) je skupna površina v celoti upravljana v skladu s to uredbo;

(b) vse neekološko rejene živali, ki uporabljajo zadevno zemljišče, izvirajo iz sistema vzreje, ki je ekvivalenten enemu od tistih, ki so navedeni v členu 28 in členu 30 Uredbe (EU) št. 1305/2013[3];

(c) za nobene proizvode živalskega izvora, pridobljene iz ekološko vzrejenih živali, ki uporabljajo to zemljišče, ne velja, da so iz ekološke pridelave, razen v primeru, da se lahko ustrezno dokaže, da so te živali pravilno ločene od neekološko rejenih živali.

1.4.2.2. V obdobju sezonskih premikov se živali, ko se selijo z enega na drug pašnik, lahko pasejo na neekoloških zemljiščih. Vnos neekološke krme v obliki trave in drugih rastlin, namenjenih za pašo živali, se dovoli za največ 35 dni, kar vključuje pot selitve in vrnitve.

1.4.3. Krma iz obdobja preusmeritve

---

[2] Uredba Komisije (ES) št. 1974/2006 z dne 15. decembra 2006 o podrobnih pravilih glede uporabe Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) (UL L 368, 23.12.2006, str. 15.)

[3] Uredba (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1698/2005 (UL L 347, 20.12.2013, str. 487).

1.4.3.1. V obdobju preusmeritve na kmetijskih gospodarstvih lahko do 15 % skupne povprečne količine krme za živino izvira s paše ali je pridobljene s trajnih pašnikov ali zemljišč s trajnimi krmnimi rastlinami ali beljakovinskimi pridelki, posejanimi v okviru ekološkega upravljanja v prvem letu preusmeritve, če so te površine del domačega kmetijskega gospodarstva. Krma, pridobljena iz zemljišč v prvem letu preusmeritve, se ne sme uporabljati za pridelavo predelane krme. Če se uporablja krma iz obdobja preusmeritve in krma, pridobljena iz zemljišč v prvem letu preusmeritve, skupni delež takšne krme ne sme presegati največjega možnega deleža iz točke 1.4.3.2.

1.4.3.2. Na ekoloških kmetijskih gospodarstvih lahko v povprečju do 20 % količine krme vsebuje krmo iz obdobja preusmeritve, torej krmo iz drugega leta preusmeritve. Na kmetijskih gospodarstvih v obdobju preusmeritve, če krmo iz obdobja preusmeritve pridelujejo v enoti domačega kmetijskega gospodarstva, se ta odstotek lahko poveča na 100 %.

1.4.3.3. Številke iz točk 1.4.3.1 in 1.4.3.2 se izračunavajo letno kot odstotek suhe snovi v krmi rastlinskega izvora.

1.4.4. Uporaba določenih posamičnih krmil in snovi v krmi

Samo ekološka posamična krmila živalskega izvora, pa tudi posamična krmila in krmni dodatki, odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19, se lahko uporabljajo pri predelavi ekološke krme in za krmljenje ekološko gojenih živali.

1.5. Varovanje zdravja

1.5.1. Preprečevanje bolezni

1.5.1.1. Preprečevanje bolezni temelji na izbiri ras in linij, živinorejski upravljavski praksi, visoko kakovostni krmi in telesni aktivnosti, ustrezni gostoti živali in primernih higienskih razmerah za bivanje.

1.5.1.2. Uporaba imunoloških zdravil za uporabo v veterinarski medicini je dovoljena.

1.5.1.3. Prepovedana je uporaba kemično sintetiziranih alopatskih veterinarskih zdravil ali antibiotikov za preventivno zdravljenje.

1.5.1.4. Prepovedana je uporaba snovi za pospeševanje rasti ali prireje (vključno z antibiotiki, kokcidiostatiki in drugimi umetnimi pripomočki za spodbujanje rasti) ter uporaba hormonov ali podobnih snovi za kontrolo razmnoževanja ali za druge namene (na primer za indukcijo ali sinhronizacijo estrusa).

1.5.1.5. Kadar živina izvira iz neekoloških enot, se glede na lokalne razmere uporabljajo posebni ukrepi, kakor so presejalni testi ali karantena.

1.5.1.6. Pri čiščenju in razkuževanju se v zgradbah in obratih za živino uporabljajo le tista sredstva za čiščenje in razkuževanje, ki so bila v skladu s členom 19 odobrena za uporabo v ekološki pridelavi.

1.5.1.7. Zgradbe, ograde, oprema in pripomočki so primerno očiščeni in razkuženi, da se preprečita navzkrižno okuženje ter razvoj organizmov, ki prenašajo bolezni. Iztrebki, urin in nezaužita ali raztresena/razlita hrana se odstranjujejo tako pogosto, da se kar najbolj zmanjša smrad ter odvrnejo mrčes ali glodavci. Sredstva za zatiranje glodavcev (ki se uporabljajo samo v pasteh) in proizvodi, ki so bili odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19, se lahko uporabljajo za

odstranjevanje mrčesa in drugih škodljivcev v zgradbah in drugih objektih, kjer se zadržuje živina.

1.5.2. Veterinarsko zdravljenje

1.5.2.1. Če živali kljub preventivnim ukrepom za zagotavljanje zdravstvenega varstva živali zbolijo ali se poškodujejo, se takoj začnejo zdraviti.

1.5.2.2. Bolezni se zdravijo nemudoma, da se prepreči trpljenje živali; po potrebi in pod strogimi pogoji ter na odgovornost veterinarja je dovoljeno uporabiti kemično sintetizirane alopatske proizvode za uporabo v veterinarski medicini, vključno z antibiotiki, če je uporaba fitoterapevtskih, homeopatskih in drugih proizvodov neprimerna. Opredelijo pa se zlasti omejitve glede sklopa zdravljenja in karence.

1.5.2.3. Posamična krmila rudninskega izvora in hranilni dodatki za krmo, ki so bili odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19, ter fitoterapevtski in homeopatski izdelki imajo prednost pred kemično sintetiziranimi alopatskimi veterinarskimi zdravili, vključno z antibiotiki, pod pogojem, da njihov terapevtski učinek deluje pri izbrani vrsti živali in pri bolezenskem stanju, ki mu je zdravljenje namenjeno.

1.5.2.4. Z izjemo cepljenj, zdravljenja zaradi zajedavcev in vseh obveznih programov za zatiranje bolezni se v primerih, ko žival ali skupina živali v 12 mesecih prejme več kot tri sklope zdravljenja s kemično-sintetiziranimi alopatskimi veterinarskimi zdravili, vključno z antibiotiki, ali več kot eno vrsto zdravljenja, če je njihov reproduktivni življenjski ciklus krajši od enega leta, zadevne živali ali iz njih pridobljeni proizvodi ne prodajajo kot ekološki proizvodi in se te živali vključijo v obdobja preusmeritve, določena v točkah 1.2 in 2.

1.5.2.5. Obdobje karence med zadnjim odmerkom alopatskega veterinarskega zdravila, ki ga je žival prejela v normalnih pogojih uporabe, in pridelavo ekološko predelanih živil iz teh živali mora biti dvakrat tako dolgo, kot je določeno obdobje karence iz člena 11 Direktive 2001/82/ES oziroma 48 ur v primerih, ko to obdobje ni določeno.

1.5.2.6. Dovoljeno je zdravljenje na podlagi zakonodaje Unije zaradi varovanja zdravja ljudi in živali.

1.6. Pogoji namestitve in gojitvene prakse

1.6.1. Izolacija, ogrevanje in prezračevanje zgradbe zagotavljajo, da se kroženje zraka, raven prahu, temperatura, relativna vlažnost zraka in koncentracija plinov vzdržujejo v mejah, ki zagotavljajo dobro počutje živali. Zgradba omogoča ‚dobro naravno prezračevanje in dostop dnevne svetlobe.

1.6.2. Na območjih, kjer podnebne razmere živalim dopuščajo bivanje na prostem, uhlevitev živine ni obvezna. Živina ima stalen dostop do površin na prostem, po možnosti do pašnika, kadar vremenski pogoji in stanje tal to dovoljujejo, razen če se na podlagi zakonodaje Unije uvedejo omejitve in obveznosti v zvezi z varovanjem zdravja ljudi in živali. Živali imajo dostop do pokritih prostorov ali senčnih površin za zaščito pred slabimi vremenskimi razmerami.

1.6.3. Gostota živali v zgradbah omogoča udobje in dobro počutje živali ter izpolnjuje njihove specifične potrebe glede na vrsto, kar je zlasti odvisno od vrste, rase in starosti živali. Upošteva tudi vedenjske potrebe živali, ki so odvisne zlasti od velikosti skupine in spola živali. Gostota je taka, da živalim zagotavlja dobrobit, tako da jim nudi dovolj prostora, na katerem lahko stojijo v naravnem položaju, se

gibljejo, uležejo, obračajo in se negujejo, se postavijo v vse naravne lege ter izvajajo vse naravne gibe, kot so pretegovanje in prhutanje s perutmi.

1.6.4. Najmanjša velikost notranjih in zunanjih površin ter druge značilnosti namestitve za različne vrste in kategorije živali se določijo v točkah 2.1.4, 2.2.4, 2.3.4 in 2.4.5.

1.6.5. Površine na prostem so lahko delno pokrite. Verande se ne štejejo za površine na prostem.

1.6.6. Skupna gostota živali ne sme presegati mejne vrednosti 170 kg ekološkega dušika na leto in hektar kmetijskih zemljišč v uporabi.

1.6.7. Za določitev ustrezne gostote živali iz točke 1.6.6 pristojni organi držav članic določijo število živine, ki ustreza mejni vrednosti iz točke 1.6.6, pri čemer se upoštevajo številke, določene v vsaki od posebnih zahtev vzreje živali.

1.7. Dobrobit živali

1.7.1. Vse osebe, ki sodelujejo pri skrbi za živali, imajo potrebno osnovno znanje in so ustrezno usposobljene v zvezi z zdravstvenimi potrebami in dobrobitjo živali.

1.7.2. Živinorejska praksa, vključno z gostoto živali in pogoji bivanja, zagotavlja, da so zadovoljene razvojne, fiziološke in etološke potrebe živali.

1.7.3. Živina ima stalen dostop do površin na prostem, po možnosti do pašnika, kadar vremenski pogoji in stanje tal to dovoljujejo, razen če se na podlagi zakonodaje Unije uvedejo omejitve in obveznosti v zvezi z varovanjem zdravja ljudi in živali.

1.7.4. Število živine se omeji, da ne prihaja do prekomerne popasenosti, teptanja tal, erozije ali onesnaženja, ki bi ga povzročile živali ali do katerega bi prišlo zaradi trosenja gnojevke.

1.7.5. Kjer se uporabljata člen 8(5) in točka 1.4.2.2 iz tega dela, so ekološko vzrejene živali ločene od druge živine.

1.7.6. Privezovanje ali osamitev živine je prepovedana, z izjemo posameznih živali za določeno obdobje, kadar je to upravičeno zaradi veterinarskih razlogov. Pristojni organi lahko dovolijo, da se govedo v manjših kmetijskih gospodarstvih privezuje, če ga ni mogoče držati v skupinah, ki ustrezajo vedenjskim potrebam živali, pod pogojem, da ima med pašo dostop do pašnikov in vsaj dvakrat tedensko dostop do površin na prostem, kadar paša ni mogoča.

1.7.7. Prevoz živine je čim krajši.

1.7.8. Čim bolj se zmanjša vsako trpinčenje živali v celotnem življenju živali, tudi ob zakolu.

1.7.9. Pohabljanje živali je prepovedano.

1.7.10. Vsakršno trpljenje živali se zmanjša na najmanjšo možno mero tako, da take posege opravi usposobljeno osebje ob najprimernejši starosti živali in z uporabo ustreznih anestetikov in/ali analgetikov.

1.7.11. Fizična kastracija je dovoljena zaradi ohranjanja kakovosti proizvodov in tradicionalnih postopkov pridelave, toda samo ob uporabi ustreznih anestetikov ali analgetikov in tako, da posege opravi usposobljeno osebje ob najprimernejši starosti živali.

1.7.12. Natovarjanje in raztovarjanje živali se izvaja brez uporabe kakršne koli električne stimulacije za priganjanje živali. Prepovedana je uporaba kakršnih koli alopatskih pomirjeval pred in med prevozom.

2. Zahteve za posamezne vrste živine

2.1. Vzreja goveda, ovc in koz

2.1.1. Preusmeritev

Da se govedo, ovce in koze ter proizvodi iz njih štejejo za ekološke, je treba pravila za pridelavo iz te uredbe uporabljati vsaj:

(a) 12 mesecev v primeru goveda za prirejo mesa, v vsakem primeru pa vsaj tri četrtine njihovega življenja;

(b) šest mesecev v primeru ovc in koz ter živali za prirejo mleka.

2.1.2. Prehranjevanje

V zvezi s prehranjevanjem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) govedo, ovce in koze imajo dostop do paše, kadar koli razmere to dovoljujejo;

(b) ne glede na točko (a) imajo samci goveda, starejši od enega leta, dostop do paše ali površine za gibanje na prostem;

(c) kadar imajo govedo, ovce in koze dostop do paše v pašnem obdobju in kadar sistem zimske uhlevitve živalim dopušča prosto gibanje, se pozimi lahko opusti obveznost ureditve izpusta;

(d) vsaj 90 % krme za živali, razen v obdobju letnega sezonskega premika iz točke 1.4.2.2, izvira z domačega kmetijskega gospodarstva, če to ni mogoče, pa je krma pridelana v sodelovanju z drugimi ekološkimi kmetijskimi gospodarstvi iz iste regije;

(e) sistemi reje goveda, ovc in koz v najvišji možni meri temeljijo na paši, glede na razpoložljivost pašnikov v različnih obdobjih leta. Vsaj 60 % suhe snovi v dnevnih obrokih goveda, ovc in koz je sestavljene iz voluminozne krme, sveže ali posušene krme ali silaže. Pri živalih za prirejo mleka je dovoljeno znižanje na 50 % za največ tri mesece v zgodnjem obdobju laktacije;

(f) prehrana goveda, ovc in koz, ki še sesajo, temelji zlasti na materinem mleku, in sicer najmanj tri mesece pri govedu ter 45 dni pri ovcah in kozah.

2.1.3. Posebni pogoji namestitve

V zvezi s pogoji namestitve se uporabljajo naslednja pravila:

(a) tla v namestitvenem prostoru za govedo, ovce in koze so gladka, vendar ne spolzka. Vsaj polovica notranje površine, kakor je določena v tabeli o najmanjši velikosti površin za govedo, ovce in koze v točki 2.1.4, je polna, kar pomeni, da ni izdelana iz mreže ali rešetk;

(b) površina za ležanje/počitek je udobna in suha ter ustrezne velikosti. Tla na tej površini so polna in ne izdelana iz mreže. Prostor za počitek je suh in znatno prekrit z materialom za nastilj. Nastilj vsebuje slamo ali drug primeren naravni material. Nastilj se lahko izboljša in obogati s katerim koli mineralnim proizvodom, ki je v skladu s členom 19 odobren za uporabo v ekološki pridelavi kot gnojilo ali sredstvo za izboljšanje tal;

(c) ne glede na točko (a) prvega pododstavka člena 3(1) in drugega pododstavka člena 3(1) Direktive Sveta 2008/119/ES[4], je prepovedana namestitev telet v ločene bokse od starosti enega tedna naprej, z izjemo posameznih živali za določeno obdobje, kadar je to upravičeno zaradi veterinarskih razlogov.

2.1.4. Gostota živali

Pri številu goveda, ovc in koz na hektar se upoštevajo naslednje omejitve:

Vrsta ali kategorija živali	**Največje število živali na hektar, ki ustreza 170 kg N/ha/leto**
Pitovna teleta	5
Drugo govedo, staro manj od enega leta	5
Samci goveda, stari od enega leta do manj kot dve leti	3,3
Samice goveda, stare od enega leta do manj kot dve leti	3,3
Samci goveda, stari dve leti ali več	2
Plemenske telice	2,5
Pitovne telice	2,5
Krave molznice	2
Izločene krave molznice	2
Ostale krave	2,5
Koze	13,3
Ovce	13,3

Najmanjša velikost notranjih in zunanjih površin ter druge značilnosti namestitve za govedo, ovce in koze so:

	Notranja površina (neto površina, namenjena živalim)		Zunanja površina (za prosto gibanje, brez pašnikov)
	najmanjša živa masa (kg)	m^2/glavo	m^2/glavo
Plemensko in pitovno govedo	do 100	1,5	1,1
	do 200	2,5	1,9
	do 350	4,0	3

[4] Direktiva Sveta 2008/119/ES z dne 18. decembra 2008 o določitvi minimalnih pogojev za zaščito telet (UL L 10, 15.1.2009, str. 7).

	nad 350	5 z najmanj 1 m^2/100 kg	3,7 z najmanj 0,75 m^2/100 kg
Krave molznice		6	4,5
Plemenski biki		10	30
Ovce in koze		1,5 na ovco/kozo	2,5
		0,35 na jagnje/kozliča	2,5 z 0,5 na jagnje/kozliča

2.2. Vzreja enoprstih kopitarjev

2.2.1. Preusmeritev

Da se enoprsti kopitarji ter proizvodi iz njih štejejo za ekološke, je treba pravila za pridelavo iz te uredbe uporabljati vsaj:

(a) 12 mesecev za prirejo mesa, v vsakem primeru pa vsaj tri četrtine njihovega življenja;

(b) šest mesecev v primeru živali za prirejo mleka;

2.2.2. Prehranjevanje

V zvezi s prehranjevanjem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) enoprsti kopitarji imajo dostop do paše, kadar koli razmere to dovoljujejo;

(b) kadar imajo enoprsti kopitarji dostop do paše v pašnem obdobju in kadar sistem zimske uhlevitve živalim dopušča prosto gibanje, se pozimi lahko opusti obveznost ureditve izpusta;

(c) vsaj 90 % krme za živali, razen v obdobju letnega sezonskega premika, kot je omenjeno v točki 1.4.2.2, izvira z domačega kmetijskega gospodarstva, če to ni mogoče, pa je krma pridelana v sodelovanju z drugimi ekološkimi kmetijskimi gospodarstvi iz iste regije;

(d) sistemi reje enoprstih kopitarjev v najvišji možni meri temeljijo na paši, glede na razpoložljivost pašnikov v različnih obdobjih leta. Vsaj 60 % suhe snovi v dnevnih obrokih enoprstih kopitarjev je sestavljene iz voluminozne krme, sveže ali posušene krme ali silaže;

(e) prehrana vseh enoprstih kopitarjev, ki še sesajo, temelji na materinem mleku, in sicer najmanj tri mesece.

2.2.3. Posebni pogoji namestitve

V zvezi s pogoji namestitve se uporabljajo naslednja pravila:

(a) tla v namestitvenem prostoru za enoprste kopitarje so gladka, vendar ne spolzka. Vsaj polovica notranje površine, kakor je določena v tabeli o najmanjši velikosti površin za enoprste kopitarje v točki 2.2.4, je polna, kar pomeni, da ni izdelana iz mreže ali rešetk;

(b) površina za ležanje/počitek je udobna in suha ter ustrezne velikosti. Tla na tej površini so polna in ne izdelana iz mreže. Prostor za počitek je suh in znatno prekrit z materialom za nastilj. Nastilj vsebuje slamo ali drug primeren naravni material. Nastilj se lahko izboljša in obogati s katerim koli mineralnim

proizvodom, ki je v skladu s členom 19 odobren za uporabo v ekološki pridelavi kot gnojilo ali sredstvo za izboljšanje tal.

2.2.4. Gostota živali

Pri številu enoprstih kopitarjev na hektar se upoštevajo naslednje omejitve:

Vrsta ali kategorija živali	**Največje število živali na hektar, ki ustreza 170 kg N/ha/leto**
Enoprsti kopitarji, starejši od šest mesecev	2

Najmanjša velikost notranjih in zunanjih površin ter druge značilnosti namestitve za enoprste kopitarje so:

	Notranja površina (neto površina, namenjena živalim)		Zunanja površina (za prosto gibanje, brez pašnikov)
	najmanjša živa masa (kg)	m^2/glavo	m^2/glavo
Plemenski in pitovni enoprsti kopitarji	do 100	1,5	1,1
	do 200	2,5	1,9
	do 350	4,0	3
	nad 350	5 z najmanj 1 m^2/100 kg	3,7 z najmanj 0,75 m^2/100 kg

2.3. Vzreja prašičev

2.3.1. Preusmeritev

Da se prašiči in proizvodi iz njih štejejo za ekološke, je treba pravila za pridelavo iz te uredbe uporabljati vsaj šest mesecev.

2.3.2. Prehranjevanje

V zvezi s prehranjevanjem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) vsaj 60 % krme za živali izvira z domačega kmetijskega gospodarstva, če to ni mogoče, pa je krma pridelana v sodelovanju z drugimi ekološkimi kmetijskimi gospodarstvi ali izvajalci dejavnosti, ki proizvajajo krmo, iz iste regije;

(b) prehrana vseh prašičev, ki še sesajo, temelji na materinem mleku, in sicer najmanj 40 dni;

(c) pri prašičih se dnevnim obrokom doda voluminozna krma, sveža ali posušena krma ali silaža.

2.3.3. Posebni pogoji namestitve

V zvezi s pogoji namestitve se uporabljajo naslednja pravila:

(a) tla v namestitvenem prostoru za prašiče so gladka, vendar ne spolzka. Vsaj polovica notranje površine, kakor je določena v tabeli o najmanjši velikosti

površin za prašiče v točki 2.3.4, je polna, kar pomeni, da ni izdelana iz mreže ali rešetk;

(b) površina za ležanje/počitek je udobna in suha ter ustrezne velikosti, tla na tej površini pa so polna in ne izdelana iz mreže. Prostor za počitek je suh in obilno prekrit z materialom za nastilj. Nastilj vsebuje slamo ali drug primeren naravni material. Nastilj se lahko izboljša in obogati s katerim koli mineralnim proizvodom, ki je v skladu s členom 19 odobren za uporabo v ekološki pridelavi kot gnojilo ali sredstvo za izboljšanje tal;

(c) svinje se gojijo v skupinah, razen v zadnjem obdobju brejosti in v obdobju sesanja;

(d) pujski niso na površinah brez nastilja ali v kletkah za pujske;

(e) površine za prosto gibanje prašičem dopuščajo iztrebljanje in ritje. Za ritje se lahko uporabijo različni substrati.

2.3.4. Gostota živali

Pri številu prašičev na hektar se upoštevajo naslednje omejitve:

Vrsta ali kategorija živali	**Največje število živali na hektar, ki ustreza 170 kg N/ha/leto**
Pujski	74
Plemenske svinje	6,5
Pitovni prašiči	14
Drugi prašiči	14

Najmanjša velikost notranjih in zunanjih površin ter druge značilnosti namestitve za prašiče so:

	Notranja površina (neto površina, namenjena živalim)		Zunanja površina (za prosto gibanje, brez pašnikov)
	najmanjša živa masa (kg)	m^2/glavo	m^2/glavo
Oprasene svinje s pujski, starimi do 40 dni		7,5 na svinjo	2,5
Pitovni prašiči	do 50	0,8	0,6
	do 85	1,1	0,8
	do 110	1,3	1
Pujski	stari več kot 40 dni in težki do 30 kg	0,6	0,4
Plemenski prašiči		2,5 na samico	1,9

		6 na samca Če se staje uporabljajo za naravni pripust: 10 m2/merjasca	8,0

2.4. Vzreja perutnine

2.4.1. Preusmeritev

Da se perutnina in proizvodi iz nje štejejo za ekološke, je treba pravila za pridelavo iz te uredbe uporabljati vsaj:

(a) 10 tednov za perutnino za prirejo mesa, ki se uhlevi pred starostjo treh dni;

(b) šest tednov v primeru perutnine za prirejo jajc.

2.4.2. Izvor perutnine

Perutnina se redi, dokler ne doseže določene najnižje starosti, ali pa je počasi rastoče linije, ki jo določi pristojni organ. Če kmet ne redi počasi rastoče linije perutnine, je najnižja starost perutnine ob zakolu:

(a) 81 dni za piščance;

(b) 150 dni za kopune;

(c) 49 dni za pekinške race;

(d) 70 dni za samice muškatnih rac;

(e) 84 dni za samce muškatnih rac;

(f) 92 dni za race mlakarice;

(g) 94 dni za pegatke;

(h) 140 dni za purane in gosi za peko in

(i) 100 dni za pure.

2.4.3. Prehranjevanje

V zvezi s prehranjevanjem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) vsaj 60 % krme za živali izvira z domačega kmetijskega gospodarstva, če to ni mogoče, pa je krma pridelana v sodelovanju z drugimi ekološkimi kmetijskimi gospodarstvi ali izvajalci dejavnosti, ki proizvajajo krmo, iz iste regije;

(b) dnevnim obrokom se doda voluminozna krma, sveža ali posušena krma ali silaža.

2.4.4. Posebni pogoji namestitve

V zvezi s pogoji namestitve se uporabljajo naslednja pravila:

(a) reja perutnine v kletkah ni dovoljena;

(b) vodna perutnina ima, kadar koli to dovoljujejo vremenske in higienske razmere, dostop do potoka, ribnika, jezera ali mlake, da so izpolnjene posebne potrebe, ki so značilne za posamezno vrsto, in zahteve za dobrobit živali; ko

vremenske razmere tega ne dovoljujejo, ima dostop do vode, ki ji omogoča, da vanjo potopi glavo in si tako očisti perje;

(c) perutnina ima dostop do površin na prostem najmanj eno tretjino svojega življenja. Površine na prostem za perutnino so v glavnem poraščene z rastlinjem, imajo objekte, v katere se živali lahko zatečejo, in živalim omogočajo lahek dostop do ustreznega števila napajalnikov;

(d) kjer se perutnina zaradi omejitev ali obveznosti na podlagi zakonodaje Unije zadržuje v prostorih, ima stalen dostop do zadostne količine voluminozne krme in primernega materiala, da so zadovoljene njene etološke potrebe;

(e) objekti za vso perutnino izpolnjujejo naslednje pogoje:

(i) vsaj ena tretjina talne površine je polna, kar pomeni, da ni izdelana iz rešetk ali mreže, in prekrita z nastiljem, kakor je slama, žagovina, pesek ali šota;

(ii) v objektu za nesnice je na voljo dovolj velik del površine tal za zbiranje perutninskega gnoja;

(iii) perutnina ima svoje gredi, katerih velikost in število sta sorazmerna z velikostjo skupine in velikostjo perutnine, kakor je določeno v tabeli o najmanjši velikosti notranjih in zunanjih površin ter drugih značilnostih namestitve za vzrejo perutnine iz točke 2.4.5;

(iv) zunanja ograda namestitve, vključno z morebitno verando, ima vhodne/izhodne odprtine, ki ustrezajo velikosti perutnine, te pa skupaj v dolžino merijo vsaj 4 m na 100 m^2 površine nastanitve, ki je perutnini na voljo. Kjer je na voljo veranda, so na pregradi med namestitvijo in verando odprtine, te pa skupaj v dolžino merijo vsaj 2 m na 100 m^2 površine nastanitve. Dostop do verande je omogočen neprekinjeno;

(v) objekti za rejo perutnine so izdelani tako, da imajo vse ptice lahek dostop do površin na prostem, tj. največja razdalja od katere koli točke v objektu do najbližje odprtine ni večja od 15 m;

(vi) večnivojski sistemi imajo največ tri nivoje uporabne površine, vključno z nivojem na tleh. Razdalja med nivoji ali vmesnimi površinami, kot so površine za gnezdenje, ne presega 1 m. Iz višjih vrst je mogoče gnoj odstranjevati z avtomatiziranim sistemom;

(f) Naravna svetloba se lahko dopolni z umetno, da se zagotovi največ 16 ur svetlobe na dan in vsaj osem ur neprekinjenega nočnega počitka brez umetne svetlobe;

(g) pred vsakim novim turnusom reje perutnine se objekti, v katerih je živina, izpraznijo. V tem času se objekti in oprema očistijo in razkužijo. Po zaključku vsakega turnusa reje perutnine se izpusti pustijo prazni za obdobje, ki ga določijo države članice, da se rastlinje lahko obraste. Te zahteve se ne uporabljajo, kadar se perutnina ne redi v turnusih, ne zadržuje v izpustih in se ves dan giblje na prostem.

2.4.5. Gostota živali

Pri številu živali na hektar se upoštevajo naslednje omejitve:

Vrsta ali kategorija živali	Največje število živali na hektar, ki ustreza 170 kg N/ha/leto
Brojlerji	580
Kokoši nesnice	230

Najmanjša velikost notranje in zunanje površine in druge značilnosti namestitve za perutnino vrste *Gallus gallus* so:

	Plemenska perutnina	***Mlada perutnina***		***Pitovna perutnina***		***Kopuni***	***Nesnice***
Starost	Plemenske ptice	Kokoši 0–8 tednov	Kokoši 9–18 tednov	Začetna 0–21 dni	Končna 22 do 81 dni	22–150 dni	Kokoši nesnice od 19 tednov naprej
Stopnja živali v objektu (ptice na m^2 uporabne površine) za nepremične in premične objekte	6 ptic	24 ptic z največ 21 kg žive mase/m²	15 ptic z največ 21 kg žive mase/m²	20 ptic z največ 21 kg žive mase/m²	10 ptic z največ 21 kg žive mase/m²	10 ptic z največ 21 kg žive mase/m²	6 ptic
Prostor za gred (cm)							18
Dodatne omejitve večnivojskih sistemov/m^2 površine na tleh (vključno z verando, če je dostopna neprekinjeno)	9 ptic	36 ptic brez površine verande	22 ptic	Običajno ni relevantno			9 ptic
Omejitve velikosti jate	3 000 vključno s samci	10 000*	3 300	10 000*	4 800	2 500	3 000
Stopnje živali ob zunanjem izpustu (m^2/ptico) pod pogojem, da ni presežena omejitev 170 kg N/ha/leto	4	1	4	1	4	4	4

* Deljivo za oblikovanje skupin po 3x3000 ali 2x4800.

Najmanjša velikost notranjih in zunanjih površin in druge značilnosti namestitve za perutnino, ki ni vrste *Gallus gallus,* so:

	Purani		***Gosi***	***Race***				***Pegatke***
Vrsta	Samci	Samice	Vse	Pekinške	Samci muškatnih rac	Samice muškatnih rac	Mlakarica	Vse
Stopnja živali v objektu (ptice na m^2 uporabne površine) za nepremične in premične objekte	10 z največ 21 kg žive mase/m^2	10 z največ 21 kg žive mase/m^2	10 z največ 21 kg žive mase/m^2	10 z največ 21 kg žive mase/m^2	10 z največ 21 kg žive mase/m^2	10 z največ 21 kg žive mase/m^2	10 z največ 21 kg žive mase/m^2	10 z največ 21 kg žive mase/m^2
Prostor za gred (cm)	40	40	Običajno ni relevantno	Običajno ni relevantno	40	40	Običajno ni relevantno	20
Omejitve velikosti jate	2 500	2 500	2 500	4 000 samic 3 200 samcev	3 200	4 000	3 200	5 200
Stopnje živali ob zunanjem izpustu (m^2/ptico) pod pogojem, da ni presežena omejitev 170 kg N/ha/leto	10	10	15	4,5	4,5	4,5	4,5	4

2.4.6. Dostop do površin na prostem

V zvezi z dostopom do površin na prostem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) perutnina ima dostop do površin na prostem najmanj eno tretjino svojega življenja. Zagotovi se zlasti neprekinjen dnevni dostop do površin na prostem, kadar koli fiziološke in fizične razmere to dovoljujejo, razen v primeru začasnih omejitev na podlagi zakonodaje Unije;

(b) površine na prostem za perutnino so v glavnem poraščene z rastlinjem, sestavljenim iz številnih raznovrstnih rastlin, imajo objekte, v katere se živali lahko zatečejo, in živalim omogočajo lahek dostop do ustreznega števila napajalnikov. Rastlinje na površini na prostem se redno spravlja in odstranjuje, da se zmanjša možnost presežkov hranilnih snovi. Katera koli točka površine na prostem ni oddaljena več kot 150 m do najbližje odprtine na objektu za rejo perutnine. Vendar pa je dovoljeno podaljšanje do 350 m od najbližje odprtine na objektu za rejo, če je zadostno število pokritih prostorov in napajalnikov enakomerno razporejenih po celotni površini na prostem z najmanj štirimi pokritimi prostori na hektar;

(c) v razmerah, ko je dostopnost do krme iz območja reje omejena zaradi dolgotrajne snežne odeje ali slabih vremenski razmer, se v prehranjevanje perutnine vključi dodatno krmljenje z voluminozno krmo;

(d) kjer se perutnina zaradi omejitev ali obveznosti na podlagi zakonodaje Unije zadržuje v prostorih, ima stalen dostop do zadostne količine voluminozne krme in primernega materiala, da so zadovoljene njene etološke potrebe;

2.4.7. Dobrobit živali

Skubljenje žive perutnine je prepovedano.

2.5. Čebelarstvo

2.5.1. Preusmeritev

Čebelarski proizvodi se lahko prodajajo z označbo, ki se sklicuje na ekološko pridelavo, če se pravila za ekološko pridelavo iz te uredbe izvajajo že vsaj eno leto.

V obdobju preusmeritve se čebelji vosek nadomesti z ekološkim čebeljim voskom.

2.5.2. Izvor čebel

Pri izbiranju čebel se prednost da vrsti *Apis mellifera* in njenim lokalnim ekotipom.

2.5.3. Prehranjevanje

V zvezi s prehranjevanjem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) ob koncu pridelovalne sezone se čebelam v panjih pustijo zadostne rezerve medu in cvetnega prahu za prezimovanje;

(b) hranjenje čebeljih družin je dovoljeno le, če je preživetje rojev ogroženo zaradi vremenskih razmer. Za hranjenje se uporablja ekološko pridelan med, ekološko pridelani sladkorni sirupi ali ekološko pridelan sladkor.

2.5.4. Posebna pravila za preprečevanje bolezni in veterinarsko zdravljenje v čebelarstvu

V zvezi s preprečevanjem bolezni in veterinarskim zdravljenjem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) za zaščito okvirov, panjev in satja, zlasti pred škodljivimi organizmi, so dovoljena samo sredstva za zatiranje glodavcev (uporabljajo se lahko samo v pasteh) in ustrezni proizvodi, odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19;

(b) mehanska dezinfekcija čebelnjakov, kakor je na primer čiščenje pod paro ali z neposrednim plamenom, je dovoljena;

(c) postopek uničenja trotovske zalege je dovoljen le, če se na ta način obvlada okužba z *Varroa destructor;*

(d) če kljub navedenim preventivnim ukrepom čebelje družine zbolijo ali se okužijo, se takoj zdravijo in po potrebi premestijo v čebelnjake za osamitev;

(e) ob okužbi z *Varroa destructor* se lahko uporabijo mravljinčna kislina, mlečna kislina, ocetna kislina in oksalna kislina ter mentol, timol, evkaliptusovo olje ali kafra;

(f) če se za zdravljenje uporabljajo kemično sintetizirana alopatska zdravila, se v obdobju zdravljenja družine prestavijo v izolirane čebelnjake in se ves vosek zamenja z voskom iz ekološke pridelave. Te družine se nato vključijo v enoletno obdobje preusmeritve, določeno v točki 2.5.1;

(g) točka (f) se ne uporablja za proizvode, odobrene za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19.

2.5.5. Posebni pogoji namestitve v čebelarstvu

V zvezi s pogoji namestitve se uporabljajo naslednja pravila:

(a) čebelji panji se postavijo na območja, ki zagotavljajo vire nektarja in cvetnega prahu iz predvsem ekološko pridelanih kulturnih rastlin ali, po potrebi, naravne vegetacije ali neekološko upravljanih gozdov ali kulturnih rastlin, ki se obdelujejo samo s postopki z majhnim vplivom na okolje;

(b) čebelji panji so dovolj daleč od virov, ki bi lahko kontaminirali čebelarske proizvode ali negativno vplivali na zdravje čebel;

(c) čebelnjaki so na taki lokaciji, da v polmeru 3 kilometrov od čebelnjaka nektar in cvetni prah izvirata v glavnem iz ekoloških pridelkov in/ali samoraslega rastlinstva in/ali pridelkov, obdelanih s postopki z majhnim vplivom na okolje, ki so ekvivalentni tistim iz člena 28 in člena 30 Uredbe (EU) št. 1305/2013 in nimajo vpliva na ekološko čebelarstvo. Te zahteve se ne uporabljajo, če ni cvetenja ali če so panji v obdobju mirovanja;

(d) panji in materiali, ki se uporabljajo v čebelarstvu, so pretežno iz naravnih materialov, ki ne predstavljajo tveganja za onesnaženje okolja ali čebelarskih proizvodov;

2.5.6. Posebna pravila o praksah v čebelarstvu

V zvezi s praksami v čebelarstvu se uporabljajo naslednja pravila:

(a) vosek za izdelavo novih satnic izvira iz enot z ekološko pridelavo;

(b) v panjih se lahko uporabljajo samo naravni proizvodi, kot so propolis, vosek in rastlinska olja;

(c) med postopki točenja medu je prepovedana uporaba kemičnih sintetičnih repelentov;

(d) pri točenju medu je prepovedano uporabljati satje, v katerem je čebelji zarod;

(e) čebelarstvo ne velja za ekološko, če se izvaja na regijah ali območjih, za katera države članice določijo, da na njih ekološko čebelarstvo ni možno.

2.5.7. Dobrobit živali

V zvezi z dobrobitjo živali se uporabljajo naslednja pravila:

(a) prepovedano je uničevanje čebel v satju zaradi nabiranja čebelarskih proizvodov;

(b) pohabljenje, kot je na primer striženje kril čebeljim maticam, je prepovedano.

Del III: Pravila pridelave za morske alge in živali v ribogojstvu

1. Opredelitve pojmov

V tem delu se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

(1) „objekt z zaprtim sistemom ponovnega kroženja za ribogojstvo“ pomeni objekt, v katerem ribogojstvo poteka v zaprtem okolju na kopnem ali na

plovilu in ki vključuje ponovno kroženje vode ter je odvisen od stalnega zunanjega vira energije, ki stabilizira okolje za živali iz ribogojstva;

(2) „energija iz obnovljivih virov“ pomeni obnovljive nefosilne vire energije, kot so veter, sončna energija, geotermalna energija, energija valov, energija plimovanja, hidroenergija, odlagališčni plin, plin iz naprav za čiščenje odplak in bioplini;

(3) „drstišče“ pomeni prostor za razmnoževanje, valjenje in gojenje v zgodnjih življenjskih fazah živali iz ribogojstva, zlasti pravih rib in lupinarjev;

(4) „vzgajališče“ pomeni prostor, v katerem se uporablja vmesni sistem gojenja, in sicer med fazama drstenja in odraslosti. Faza vzgajanja se konča v prvi tretjini ciklusa gojenja, razen pri vrstah živali, za katere je značilna vrsta fizioloških, morfoloških in biokemičnih sprememb kot priprava na življenje v slani vodi (salmonidi);

(5) „onesnaževanje“ pomeni neposredno ali posredno vnašanje snovi ali energije v morsko okolje, kot je določeno v Direktivi 2000/60/ES Evropskega parlamenta in Sveta[5] in Direktivi 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta[6], v vodah, za katere veljata ti direktivi;

(6) „polikultura“ pomeni gojenje dveh ali več vrst navadno različnih prehranjevalnih ravni v isti kulturni enoti;

(7) „ciklus gojenja“ pomeni življenjsko dobo živali iz ribogojstva ali morske alge od najzgodnejše življenjske faze (v primeru živali iz ribogojstva oplojene ikre) do odlova;

(8) „lokalno gojene vrste“ pomeni vrste, ki niso tuje ali lokalno neprisotne v skladu z Uredbo Sveta (ES) št. 708/2007[7], pa tudi vrste iz Priloge IV k navedeni uredbi;

(9) „gostota staleža“ pomeni živo težo živali iz ribogojstva na kubični meter vode kadar koli v fazi odraslosti, v primeru bokoplut in škampov pa težo na kvadratni meter površine.

2. Splošne zahteve

2.1. Dejavnosti se izvajajo na krajih, ki niso izpostavljeni nevarnosti kontaminacije s proizvodi ali snovmi, ki niso odobrene za uporabo v ekološki pridelavi, ali onesnaževali, ki bi ogrozili ekološkost proizvodov.

2.2. Enote ekološke in neekološke pridelave se ustrezno ločijo v skladu z najmanjšimi razdaljami pri ločevanju, ki jih določijo države članice, kjer so takšne razdalje bile določene. Taki ukrepi ločevanja temeljijo na naravnih razmerah, ločenih sistemih distribucije vode, razdaljah, plimovanju in lokaciji proizvodne enote ekološke pridelave (v smeri proti toku in v smeri toka). Pridelava morskih alg ne velja za ekološko, če se izvaja na lokacijah ali območjih, za katere organi države članice določijo, da niso ustrezni za ekološko ribogojstvo ali pridelavo morskih alg.

---

5 Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2000/60/ES z dne 23. oktobra 2000 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju vodne politike (UL L 327, 22.12.2000, str. 1).

6 Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji) (UL L 164, 25.6.2008, str. 19).

7 Uredba Sveta (ES) št. 708/2007 z dne 11. junija 2007 o uporabi tujih in lokalno neprisotnih vrst v ribogojstvu (UL L 168, 28.6.2007, str. 1.)

2.3. Za vse nove dejavnosti, ki se prijavijo za ekološko pridelavo in pridelavo več kot 20 ton proizvodov iz ribogojstva na leto, se izvede okoljska presoja, ki ustreza proizvodni enoti, da se ugotovijo pogoji proizvodne enote in njenega neposrednega okolja ter verjetni vplivi njenega delovanja. Izvajalec dejavnosti predloži okoljsko presojo nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora. Vsebina okoljske presoje temelji na Prilogi IV k Direktivi 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta[8]. Če je bila enota že obravnavana v enakovredni presoji, se dovoli njena uporaba za ta namen.

2.4. Izvajalec dejavnosti predloži načrt za trajnostno upravljanje za ribogojstvo in žetev morskih alg, ki ustreza proizvodni enoti.

2.5. Načrt se posodablja vsako leto in podrobno opisuje vplive dejavnosti na okolje, spremljanje stanja okolja, ki ga je treba izvesti, ter vsebuje seznam ukrepov, ki jih je treba sprejeti za zmanjšanje negativnega vpliva na okoliška vodna in kopenska okolja, vključno z odvajanjem hranilnih snovi v okolje na ciklus gojenja ali na leto, če je to potrebno. V načrtu se evidentirata nadzor in popravilo tehnične opreme.

2.6. Izvajalci dejavnosti na področju ribogojstva in pridelave morskih alg v okviru načrta za trajnostno upravljanje pripravijo časovni razpored za zmanjšanje količine odpadkov, ki se izvaja ob začetku delovanja. Kjer je to mogoče, se uporaba odpadne toplote omeji na energijo iz obnovljivih virov. Za pridelavo morskih alg se na začetku izvede enkratna ocena biomase.

3. Zahteve za morske alge

Poleg splošnih pravil pridelave iz členov 7, 8, 9 in 12 ter, kjer je ustrezno, iz oddelka 2 se za nabiranje in pridelavo morskih alg uporabljajo pravila iz tega oddelka 3. Navedena pravila se smiselno uporabljajo za proizvodnjo vseh mnogoceličnih morskih alg ali fitoplanktona in mikroalg, namenjenih za dodatno uporabo kot krma za živali iz ribogojstva.

3.1. Preusmeritev

3.1.1. Obdobje preusmeritve za nabiranje morskih alg traja šest mesecev.

3.1.2. Obdobje preusmeritve za enoto gojenja morskih alg traja šest mesecev ali en celoten ciklus gojenja, če ta traja dlje.

3.1.3. V obdobju preusmeritve je lahko ribogojno gospodarstvo razdeljeno v jasno ločene enote, ki niso vse upravljane v okviru ekološke pridelave. Pri pridelavi morskih alg gre lahko pri tem za iste vrste, če so enote ustrezno ločene.

3.2. Pravila pridelave za morske alge

3.2.1. Nabiranje divjih morskih alg in njihovih delov, ki rastejo naravno v morju, se šteje za ekološko pridelavo, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) področja, kjer rastejo, so ekološko zelo kakovostna, kakor je opredeljeno z Direktivo 2000/60/ES[9], in z zdravstvenega vidika niso neprimerna;

(b) nabiranje ne vpliva znatno na stabilnost naravnega ekosistema ali ohranitev vrst na območju nabiranja.

---

[8] Direktiva 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L 26, 28.1.2012, str. 1).

[9] Direktiva 2006/113/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o zahtevah glede kakovosti voda, primernih za lupinarje (UL L 376, 27.12.2006, str. 14).

3.2.2. Da bi veljalo za ekološko, gojenje morskih alg poteka na obalnih območjih z okoljskimi in zdravstvenimi značilnostmi, ki so vsaj enakovredne tistim iz točke 3.2.1(a). Poleg tega veljajo naslednja pravila pridelave:

(a) trajnostne prakse se uporabljajo na vseh stopnjah gojenja, od nabiranja nedoraslih morskih alg do končne žetve;

(b) za zagotavljanje ohranitve obsežnega genskega sklada redno poteka nabiranje prosto živečih nedoraslih morskih alg, da dopolnjuje zaloge iz gojenja v pokritih prostorih;

(c) umetna gnojila se ne uporabljajo, razen v pokritih prostorih in le, če so bila odobrena za uporabo v ekološki pridelavi za ta namen.

3.3. Gojenje morskih alg

3.3.1. Pri gojenju morskih alg se uporabljajo samo hranilne snovi, ki obstajajo v naravni obliki v okolju, ki je po možnosti v bližini kot del polikulturnega sistema, ali pa izvirajo iz ekološkega gojenja živali iz ribogojstva.

3.3.2. V kopenskih objektih, v katerih se uporabljajo zunanji hranilni viri, so stopnje hranilnih snovi v odplaki iste ali nižje kot v pritoku, kar se lahko tudi preveri. Uporabljajo se lahko le hranilne snovi rastlinskega ali mineralnega izvora, odobrene za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19.

3.3.3. Gostota kulture ali intenzivnost dejavnosti se evidentira ter ohranja neoporečnost vodnega okolja z zagotavljanjem, da se ne preseže največja količina morskih alg, ki se lahko vzdržuje brez negativnih vplivov na okolje.

3.3.4. Vrvi in druga oprema, ki se uporabljajo za gojenje morskih alg, se ponovno uporabijo ali reciklirajo, kadar je to mogoče.

3.4. Trajnostna žetev divjih morskih alg

3.4.1. Na začetku žetve morskih alg se izvede enkratna ocena biomase.

3.4.2. V enoti ali prostorih se vodijo dokumentarne evidence, ki izvajalcu dejavnosti omogočajo, da ugotovi, ali so pridelovalci dobavili izključno divje morske alge, pridelane v skladu s to uredbo, nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora pa omogočajo, da to dobavo preveri.

3.4.3. Žetev se izvaja tako, da požete količine nimajo občutnega vpliva na stanje vodnega okolja. Za zagotovitev obnove morskih alg in preprečitev prilova se sprejmejo ukrepi, kot so metoda žetve, najmanjše velikosti in starosti, razmnoževalni ciklusi ali velikost preostalih morskih alg.

3.4.4. Če so morske alge pridelane na deljenem ali skupnem območju pridelave, se zagotovi dokumentarna evidenca, da je skupna pridelana količina v skladu s to uredbo.

4. Zahteve za živali iz ribogojstva

Poleg splošnih pravil pridelave iz členov 7, 8, 9 in 12 se za vrste rib, rakov, iglokožcev in školjk iz točke 4.1.5.10 uporabljajo pravila iz tega oddelka 4. Navedena pravila se smiselno uporabljajo tudi za zooplankton, nižje rake, kotačnike, črve in druge vodne živali, ki se uporabljajo za krmo.

4.1. Splošne zahteve

4.1.1. Preusmeritev

4.1.1.1. Za naslednje vrste obratov v ribogojstvu, vključno z obstoječimi živalmi iz ribogojstva, se uporabljajo naslednja obdobja preusmeritve za proizvodne enote ribogojstva:

(a) 24 mesecev za obrate, ki jih ni mogoče izsušiti, očistiti in razkužiti;

(b) 12 mesecev za obrate, ki so se izsušili ali so prekinili gojenje;

(c) šest mesecev za obrate, ki so se izsušili, očistili in razkužili;

(d) tri mesece za obrate v odprtih vodah, vključno s tistimi, ki pridelujejo školjke.

4.1.1.2. V obdobju preusmeritve je lahko ribogojno gospodarstvo razdeljeno v jasno ločene enote, ki niso vse upravljane v okviru ekološke pridelave. Pri pridelavi živali iz ribogojstva gre lahko pri tem za iste vrste, če so enote ustrezno ločene.

4.1.2. Izvor živali iz ribogojstva

4.1.2.1. V zvezi z izvorom živali se uporabljajo naslednja pravila:

(a) ekološko ribogojstvo temelji na vzreji mladic, ki izvirajo iz ekoloških plemenskih jat in ekoloških gospodarstev;

(b) uporabljajo se lokalno gojene vrste, pri čemer je cilj razmnoževanja ta, da se linijam, ki so bolj prilagojene pogojem pridelave, zagotovi dobro zdravje, dobrobit in dobro izkoriščenost virov krme. Nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora se predloži dokumentarna evidenca o izvoru vrst in ravnanju z njimi;

(c) izberejo se tiste vrste, ki so vzdržljive in katerih pridelava ne povzroča znatne škode divjim staležem;

(d) za namene izboljšanja genskega sklada se lahko na kmetijsko gospodarstvo pripeljejo prostoživeče ali neekološko gojene živali iz ribogojstva. Te živali se v okviru ekološkega upravljanja vzdržujejo vsaj tri mesece, preden se lahko uporabijo za razmnoževanje.

4.1.2.2. V zvezi z razmnoževanjem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) uporaba hormonov in njihovih derivatov je prepovedana;

(b) umetno pridobivanje enospolnih linij, razen z ročno selekcijo, indukcija poliploidije, umetna hibridizacija in kloniranje se ne uporabljajo;

(c) izberejo se primerne linije;

(d) kadar je to ustrezno, se vzpostavijo vrstno specifični pogoji za upravljanje plemenskih živali v ribogojstvu, vzrejo in gojenje nedoraslih živali v ribogojstvu.

4.1.3. Prehranjevanje

4.1.3.1. V zvezi s krmo za ribe, rake in iglokožce se uporabljajo naslednja pravila:

(a) živali se krmijo s krmo, ki ustreza prehranskim potrebam živali na različnih stopnjah njihovega razvoja;

(b) ureditve krmljenja se vzpostavijo ob upoštevanju naslednjih prednostnih nalog:

(i) zdravje in dobrobit živali;

(ii) visoka kakovost proizvodov, vključno s hranilno sestavo, ki zagotavlja visoko kakovost končnih užitnih proizvodov;

(iii) majhen vpliv na okolje;

(c) rastlinski del krme izvira iz ekološke pridelave, del krme, pridobljen iz vodnih živali, pa izvira iz ekološkega ribogojstva ali trajnostnega izkoriščanja ribolovnih virov;

(d) neekološka posamična krmila rastlinskega izvora, posamična krmila živalskega in mineralnega izvora, krmni dodatki, nekateri proizvodi, ki se uporabljajo v prehrani živali, in predelovalni pripomočki se uporabljajo le, če so odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu to uredbo;

(e) pospeševalci rasti in sintetične aminokisline se ne uporabljajo;

(f) v ekološkem ribogojstvu se lahko uporabljajo le posamična krmila mineralnega izvora, odobrena za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19;

(g) v ekološkem ribogojstvu se lahko uporabljajo le krmni dodatki, nekateri proizvodi, ki se uporabljajo v prehrani živali, in predelovalni pripomočki iz točke 1.4.4 dela II.

4.1.3.2. V zvezi s školjkami in drugimi vrstami, ki jih ne hrani človek, temveč se hranijo z naravnim planktonom, se uporabljajo naslednja pravila:

(a) živali, ki se hranijo s precejanjem vode, zadovoljijo vse svoje prehranske potrebe v naravi, razen v primeru nedoraslih organizmov, vzrejenih v drstiščih in vzgajališčih;

(b) gojitvena območja so v zelo dobrem ekološkem stanju, kakor je opredeljeno z Direktivo 2000/60/ES.

4.1.3.3. Posebna pravila o krmi za mesojede živali iz ribogojstva

Krma za mesojede živali iz ribogojstva se pridobiva iz naslednjih virov:

(a) ekološka krma z izvorom iz ribogojstva;

(b) ribja moka in ribje olje iz ostankov iz ekološkega ribogojstva, ki izvirajo iz rib, rakov in mehkužcev;

(c) ribja moka in ribje olje ter sestavine ribjega izvora iz ostankov rib, rakov in mehkužcev, ki so bili v trajnostnem ribolovu že ujeti za prehrano ljudi;

(d) ribja moka in ribje olje ter sestavine ribjega izvora iz celih rib, rakov in mehkužcev, ki so bili ujeti v trajnostnem ribolovu in niso bili uporabljeni za prehrano ljudi;

(e) ekološka posamična krmila rastlinskega ali živalskega izvora; rastlinske snovi ne smejo preseči 60 % vseh sestavin.

4.1.3.4. Posebna pravila o krmi za nekatere živali iz ribogojstva

Ribe v celinskih vodah, škampi Penaeidae, sladkovodne kozice in tropske sladkovodne ribe se krmijo, kot sledi:

(a) krmijo se s krmo, ki je na voljo v naravni obliki v ribnikih in jezerih;

(b) kadar naravne krme, kot je navedena v točki (a), ni na voljo v zadostnih količinah, se lahko uporablja ekološka krma rastlinskega izvora, po možnosti

gojena v gojilnici sami, ali morske alge. Izvajalci dejavnosti vodijo evidenco o nujni uporabi dodatne krme;

(c) pri dopolnitvi naravne krme v skladu s točko (b) lahko krmni obrok za vrste iz točke 4.1.5.10(g) in vitke some (*Pangasius* sp.) vsebuje največ 10 % ribje moke ali ribjega olja iz trajnostnega ribolova.

4.1.4. Varovanje zdravja

4.1.4.1. Preprečevanje bolezni

V zvezi s preprečevanjem bolezni se uporabljajo naslednja pravila:

(a) preprečevanje bolezni temelji na gojenju živali v optimalnih razmerah z ustrezno izbiro lokacije, upoštevanjem, med drugim, zahteve vrst po dobri kakovosti vode, dobrem pretoku in visoki hitrosti izmenjave vode, optimalno konstrukcijo gospodarstev, uporabo dobrih ribogojskih in upravljavskih praks, vključno z rednim čiščenjem in razkuževanjem prostorov, visokokakovostno krmo, primerno gostoto živali, ter izbiro ras in linij;

(b) uporaba imunoloških veterinarskih zdravil je dovoljena;

(c) načrt za upravljanje zdravstvenega varstva živali podrobneje določa prakse za biološko varnost in preprečevanje bolezni, vključno s pisnim sporazumom za zdravstveno posvetovanje, ki ustreza proizvodni enoti, s kvalificiranimi službami za zdravje živali iz ribogojstva, ki obiščejo gojišče najmanj enkrat letno in najmanj enkrat na dve leti v primeru lupinarjev;

(d) podporni sistemi, oprema in pripomočki so primerno očiščeni in razkuženi;

(e) organizmi, ki se biološko obraščajo, se odstranijo samo mehansko ali ročno in se po potrebi vrnejo v morje stran od gojilnic;

(f) uporabljajo se lahko samo sredstva za čiščenje in razkuževanje opreme in objektov, odobrena za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19.

(g) v zvezi s prekinitvijo gojenja se uporabljajo naslednja pravila:

(i) pristojni organ odloči, ali je prekinitev gojenja potrebna, in določi ustrezno trajanje prekinitve gojenja, ki se izvede in dokumentira po vsakem ciklusu gojenja v zaprtih sistemih odprtih voda na morju;

(ii) ni obvezna za gojenje školjk;

(iii) v času prekinitve gojenja se kletka ali druga struktura za gojenje živali iz ribogojstva izprazni in razkuži ter pusti prazna do naslednje uporabe;

(h) po potrebi se nezaužita krma za ribe, iztrebki in mrtve živali takoj odstranijo zaradi preprečevanja tveganja za veliko okoljsko škodo v zvezi s kakovostjo vode, zmanjševanja tveganja za bolezni in preprečevanja privabljanja žuželk ali glodavcev;

(i) ultravijolična svetloba in ozon se lahko uporabljata samo v drstiščih in vzgajališčih;

(j) pri biološkem obvladovanju ektoparazitov imajo prednost ribe čistilke.

4.1.4.2. Veterinarsko zdravljenje

V zvezi z veterinarskim zdravljenjem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) bolezni se zdravijo nemudoma, da se prepreči trpljenje živali; po potrebi in pod strogimi pogoji in na odgovornost veterinarja je dovoljeno uporabiti kemično sintetizirane alopatske proizvode za uporabo v veterinarski medicini, vključno z antibiotiki, če je uporaba fitoterapevtskih, homeopatskih in drugih proizvodov neprimerna. Kjer je to ustrezno, se opredelijo omejitve glede ciklusov zdravljenja in karence;

(b) dovoljeno je zdravljenje na podlagi zakonodaje Unije zaradi varovanja zdravja ljudi in živali;

(c) kadar se kljub preventivnim ukrepom za zagotovitev zdravja živali v skladu s točko 4.1.4.1 pojavijo zdravstvene težave, se veterinarsko zdravljenje izvaja po naslednjem prednostnem vrstnem redu:

(i) snovi rastlinskega, živalskega ali mineralnega izvora v homeopatski razredčini;

(ii) rastline in njihovi izvlečki, ki nimajo anestetičnih učinkov;

(iii) snovi, kot so: elementi v sledovih, kovine, naravni imunostimulanti ali dovoljeni probiotiki;

(d) alopatsko zdravljenje je omejeno na dva cikla zdravljenja letno z izjemo cepljenj in obveznih programov za zatiranje bolezni. Vendar pa v primeru, če ciklus gojenja traja manj kot leto, velja omejitev na eno alopatsko zdravljenje. Če se navedene omejitve alopatskega zdravljenja presežejo, se zadevne živali iz ribogojstva ne smejo prodajati kot ekološki proizvodi;

(e) zdravljenje zaradi zajedavcev, ki ne vključuje obveznih nadzornih programov, ki jih izvajajo države članice, je omejeno na dvakrat letno ali enkrat letno, če traja ciklus gojenja manj kot 18 mesecev;

(f) karenca za alopatsko veterinarsko zdravljenje in zdravljenje zaradi zajedavcev v skladu z točko (d), vključno z zdravljenjem iz obveznih programov za nadzor in izkoreninjenje bolezni, traja dvakrat dlje od obdobja karence iz člena 11 Direktive 2001/82/ES ali 48 ur, če to obdobje ni določeno;

(g) kadar koli se uporabljajo veterinarska zdravila, se ta uporaba prijavi nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora, preden se živali tržijo kot ekološke. Stalež, ki se zdravi, je jasno prepoznaven.

4.1.5. Pogoji namestitve in gojitvene prakse

4.1.5.1. Objekti z zaprtim sistemom ponovnega kroženja za gojenje živali iz ribogojstva so prepovedani, razen drstišč in vzgajališč ali za gojenje vrst, ki se uporabljajo kot ekološko gojeni organizmi za krmo.

4.1.5.2. Umetno segrevanje ali hlajenje vode je dovoljeno samo v drstiščih in vzgajališčih. Voda iz naravnih vrtin se lahko uporablja za segrevanje ali hlajenje vode v vseh fazah gojenja.

4.1.5.3. Gojitveno okolje živali iz ribogojstva je urejeno na način, ki v skladu s posebnimi potrebami živalim iz ribogojstva glede na njihovo vrsto omogoča, da:

(a) imajo dovolj prostora za dobro počutje in, kjer je to ustrezno, čim manjšo gostoto staleža;

(b) živijo v vodi dobre kakovosti in med drugim z zadostnim pretokom in hitrostjo izmenjave vode, ustreznimi ravnmi kisika in ohranjanjem nizke stopnje presnovkov;

(c) živijo pri temperaturi in svetlobi v skladu z zahtevami vrste in ob upoštevanju geografske lokacije.

V primeru sladkovodnih rib je dno čim bolj podobno naravnim pogojem.

V primeru krapov je dno naravna zemlja.

4.1.5.4. Z obliko in konstrukcijo zaprtih vodnih sistemov se zagotavljajo pretok vode in fizikalno-kemijski parametri, ki varujejo zdravje in dobrobit živali ter omogočajo zadostitev njihovih vedenjskih potreb.

4.1.5.5. Enote gojenja na kopnem izpolnjujejo naslednje pogoje:

(a) za pretočne sisteme je mogoče spremljati in nadzirati pretok ter kakovost vode, ki priteka in odteka;

(b) vsaj pet odstotkov obrobnega območja gojenja („vmesnik med kopnim in vodo“) je pokritega z naravno vegetacijo.

4.1.5.6. Zaprti sistemi na morju izpolnjujejo naslednje pogoje:

(a) nahajajo se na območju, na katerem so pretok vode, globina in hitrost izmenjave vode v vodnem telesu primerni za zmanjšanje vpliva na morsko dno in obdajajoče vodno telo;

(b) imajo primerno obliko kletk, konstrukcijo in vzdrževanje, ob upoštevanju njihove izpostavljenosti okolju delovanja.

4.1.5.7. Oblika, lokacija in upravljanje zaprtih sistemov zmanjšujejo tveganje za pobeg živali.

4.1.5.8. V primeru pobega rib ali rakov se sprejmejo ustrezni ukrepi za zmanjšanje vpliva na lokalni ekosistem, vključno s ponovnim ulovom, kadar je to ustrezno. Vodi se dokumentarna evidenca.

4.1.5.9. Za gojenje živali iz ribogojstva v ribnikih, bazenih ali kanalih so gojilnice opremljene z naravnim filtrom, tj. z usedalnimi bazeni, z biološkim ali mehanskim filtrom za zbiranje hranilnih snovi v odplaki ali pa se uporabljajo morske alge ali živali (školjke in alge), ki prispevajo k izboljšanju kakovosti odplake. Po potrebi se spremljanje odplake izvaja v rednih intervalih.

4.1.5.10. Gostota živali

Pri proučevanju vplivov gostote živali na dobrobit gojenih rib se spremlja stanje rib (na primer poškodbe plavuti in druge poškodbe, stopnja rasti, vedenje ter splošno zdravje) in kakovost vode.

Gostota živali se določi za vsako vrsto ali skupino vrst:

(a) Ekološko gojenje salmonidov v sladki vodi:

Zadevne vrste: potočna postrv *(Salmo trutta)* – šarenka/ameriška postrv *(Oncorhynchus mykiss)* – potočna zlatovčica *(Salvelinus fontinalis)* – atlantski losos *(Salmo salar)* – jezerska zlatovčica *(Salvelinus alpinus)* – lipan *(Thymallus thymallus)* – ameriška jezerska zlatovčica *(Salvelinus namaycush)* – sulec *(Hucho hucho)*

Sistem gojenja	Sistemi ribogojnic za nadaljnje gojenje se morajo vzdrževati na podlagi odprtih sistemov. Hitrost pretoka mora staležu zagotavljati najmanj 60-odstotno nasičenost s kisikom, tako da se stalež dobro počuti in da se odpravijo odplake gojenja.
Največja gostota živali	Salmonidne vrste, ki niso navedene, pod 15 kg/m^3 Losos 20 kg/m^3 Postrv in šarenka/ameriška postrv 25 kg/m^3 Jezerska zlatovčica 20 kg/m^3

(b) Ekološko gojenje salmonidov v morski vodi:

Zadevne vrste: losos *(Salmo salar)*, morska postrv *(Salmo trutta)* – šarenka/ameriška postrv *(Oncorhynchus mykiss)*

Največja gostota živali	10 kg/m^3 v mrežnih ogradah

(c) Ekološko gojenje trsk *(Gadus morhua)* in drugih vrst Gadidae, brancinov *(Dicentrarchus labrax)*, orad *(Sparus aurata)*, grb *(Argyrosomus regius)*, rombov *(Psetta maxima [= Scopthalmus maximux])*, pagarjev *(Pagrus pagrus [= Sparus pagrus])*, rdečih grb *(Sciaenops ocellatus)* in drugih šparov ter morskih zajcev *(Siganus spp.)*

Sistem gojenja	V zaprtih sistemih odprtih voda (mrežne ograde/kletke) z najmanjšo hitrostjo morskega toka za zagotovitev najboljše dobrobiti rib ali v odprtih sistemih na kopnem.
Največja gostota živali	Za ribe, razen za rombe: 15 kg/m^3 Za rombe: 25 kg/m^2

(d) Ekološko gojenje brancinov, orad, grb, cipljev *(Liza, Mugil)* in jegulj (*Anguilla spp.*) v kopenskih ribnikih na območju plimovanja in obalnih lagunah

Zaprt sistem	Tradicionalni solni bazeni, preurejeni v enote za ribogojstvo, in podobni kopenski ribniki na območju plimovanja
Sistem gojenja	Obnavljanje vode je zadostno, da se zagotovi dobrobit vrst. Najmanj 50 % nasipov mora imeti rastlinski pokrov. Potrebni so ribniki, ki se čistijo po principu mokrišč.
Največja gostota živali	4 kg/m^3

(e) Ekološko gojenje jesetrov v sladki vodi:

Zadevne vrste: družina jesetrov (*Acipenseridae*)

Sistem gojenja	Vodni pretok v vsaki gojitveni enoti je dovolj močan, da zagotavlja dobrobit živali. Kakovost odpadne vode mora biti enaka kakovosti sveže vode.

Največja gostota živali	30 kg/m^3

(f) Ekološko gojenje rib v celinskih vodah

Zadevne vrste: družina pravih krapovcev *(Cyprinidae)* in druge sorodne vrste v smislu polikulture, vključno z ostrižem, ščuko, atlantskim ostrigarjem, ozimico in jesetrom.

Sistem gojenja	V ribnikih, ki se redno v celoti izsušujejo, in v jezerih. Jezera morajo biti namenjena izključno za ekološko gojenje, vključno z gojenjem posevkov na suhih območjih. Zajezitveno območje, namenjeno ribogojstvu, mora imeti dotok sveže vode in biti take velikosti, da zagotavlja optimalno počutje rib. Po odlovu se ribe hranijo v čisti vodi. Uporaba organskih in mineralnih gnojil v ribnikih in jezerih se izvaja samo z gnojili in dodatki za izboljšanje tal, odobrenimi za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19, pri čemer se uporabi največ 20 kg dušika/ha. Obdelovanje, ki vključuje sintetične kemikalije za nadzor nad hidrofiti in rastlinskim pokrovom, prisotnim v vodi za gojenje, je prepovedano. Območja naravne vegetacije se ohranjajo okrog enot celinskih voda kot varovalni pas za zunanja kopenska območja, ki niso vključena v dejavnost pridelave v skladu s pravili ekološkega ribogojstva. Odrasla „polikultura“ se uporablja pod pogojem, da se merila, določena v teh specifikacijah za druge vrste jezerskih rib, ustrezno upoštevajo.
Količina vzgojenih rib	Skupna količina pridelanih vrst je omejena na 1500 kg rib na hektar letno.

(g) Ekološko gojenje škampov Penaeidae in sladkovodnih kozic (*Macrobrachium* spp.):

Vzpostavitev gojitvenih enot	Lokacija mora biti v nerodovitnih glinenih območjih, da se čim bolj zmanjša vpliv grajenja ribnika na okolje. Ribniki se gradijo z naravno glino, ki se nahaja na lokaciji. Uničenje mangrov je prepovedano.
Čas preusmeritve	Šest mesecev za posamezen ribnik, kot ustreza običajni življenjski dobi gojenih škampov.
Izvor plemenske jate	Najmanj polovica plemenske jate je po treh letih sestavljena iz udomačenih živali/jate. Preostalo so prosto živeče plemenske jate, ki izvirajo iz trajnostnega ribištva in so brez patogenov. Obvezno presejanje je treba izvesti pri prvi in

	drugi generaciji, preden se vneseta v gojilnico.
Odstranitev tipalke z očesom	Je prepovedana.
Največja gostota staleža in omejitve gojenja	Število: največ 22 mladih živali/m^2 Največja trenutna biomasa: 240 g/m^2

(h) Mehkužci in iglokožci:

Sistemi gojenja	Parangali, splavi, pridneno gojenje, mrežaste vreče, kletke, plošče, mreže in drugi zaprti sistemi. Pri gojenju školjk na splavih je lahko na kvadratni meter površine le ena vrv, ki je spuščena v vodo. Dolžina teh vrvi ne sme presegati 20 metrov. Med ciklusom gojenja se vrvi ne smejo redčiti, lahko pa se razdelijo, če se s tem ne poveča začetna gostota živali.

(i) Tropske sladkovodne ribe: mlečnica *(Chanos chanos)*, pisani ostriži (*Oreochromis* spp.), vitki somi (*Pangasius* spp.):

Sistemi gojenja	Ribniki in mrežne kletke
Največja gostota živali	Pangasius: 10 kg/m^3 Oreochromis: 20 kg/m^3

4.1.6. Dobrobit živali

4.1.6.1. Vse osebe, ki sodelujejo pri skrbi za živali iz ribogojstva, imajo potrebno osnovno znanje in so ustrezno usposobljene v zvezi z zdravstvenimi potrebami in dobrobitjo živali.

4.1.6.2. Ravnanje z živalmi iz ribogojstva se čim bolj omeji ter se z veliko previdnostjo izvaja z ustrezno opremo in na podlagi protokolov, ki se uporabljajo za preprečevanje stresa in fizičnih poškodb, povezanih s postopki ravnanja. S plemenskimi jatami se ravna tako, da se čim bolj omejijo fizične poškodbe in stres, ter v anesteziji, če je to potrebno. Dejavnosti v zvezi z razvrščanjem je čim manj in toliko, kot je potrebno, da se zagotovi dobrobit rib.

4.1.6.3. Pri uporabi umetne svetlobe se uporabljajo naslednje omejitve:

(a) podaljšanje naravne dolžine dneva z uporabo umetne svetlobe ne sme presegati največje dolžine, ki upošteva etološke potrebe, geografske pogoje in splošno zdravje gojenih živali, pri čemer ta največja dolžina ne presega 16 ur na dan, razen za namene razmnoževanja;

(b) nenadne spremembe intenzivnosti svetlobe pri prehodu se preprečijo z uporabo zasenčenih luči ali osvetlitvijo ozadja.

4.1.6.4. Prezračevanje je dovoljeno za zagotovitev dobrobiti in zdravja živali, pod pogojem, da mehanske prezračevalnike po možnosti poganjajo obnovljivi viri energije.

4.1.6.5. Uporaba kisika je dovoljena le za uporabe, ki so povezane z zahtevami glede zdravstvenega varstva in dobrobiti živali ter kritičnimi obdobji gojenja ali prevoza, in sicer v naslednjih primerih:

(a) v izjemnih primerih povišanja temperature, zmanjšanja atmosferskega tlaka ali naključnega onesnaženja;

(b) pri občasnih postopkih upravljanja staležev, kot sta vzorčenje in razvrščanje;

(c) za zagotavljanje preživetja gojenega staleža.

4.1.6.6. Prevoz živali iz ribogojstva je čim krajši, za kar se sprejmejo ustrezni ukrepi.

4.1.6.7. Čim bolj se zmanjša vsako trpinčenje živali preko celotnega življenja živali, tudi ob usmrtitvi.

4.1.6.8. Tehnike usmrtitve so takšne, da zagotovijo takojšnjo nezavest rib in njihovo neobčutljivost za bolečine. Pred usmrtitvijo se z živalmi ravna tako, da ne pride do poškodb, trpinčenje in stres pa sta čim manjša. Pri določanju najboljših metod usmrtitve se upoštevajo razlike v gojenih vrstah, njihovih velikostih in območjih gojenja.

4.2. Posebna pravila za mehkužce

4.2.1. Izvor jajčec

V zvezi z izvorom jajčec se uporabljajo naslednja pravila:

(a) jajčeca školjk, ki nastanejo zunaj gojitvene enote, se lahko uporabijo, če pri tem ni velike škode za okolje, če lokalna zakonodaja to dovoljuje in če izvirajo iz:

(i) gojilnic, v katerih jajčeca verjetno ne bodo preživela zimskih razmer ali je teh preveč; ali

(ii) naravne gojilnice jajčec lupinarjev v območju nabiranja;

(b) pri japonskih koritastih ostrigah *Crassostrea gigas* ima prednost stalež, ki se vzgaja selektivno, da se omeji drstenje v divjini;

(c) vodijo se evidence o tem, na kakšen način, kje in kdaj so bila divja jajčeca nabrana, da se omogoči sledljivost jajčec do območja nabiranja.

4.2.2. Pogoji namestitve in gojitvene prakse

V zvezi s pogoji namestitve in gojitvenimi praksami se uporabljajo naslednja pravila:

(a) gojenje lahko poteka v istem vodnem območju, v katerem se gojijo ekološke prave ribe in morske alge v polikulturnem sistemu, ki ga je treba dokumentirati v načrtu za trajnostno upravljanje. Školjke lahko v polikulturi rastejo tudi skupaj s polži, kot so breženke;

(b) ekološko gojenje školjk poteka v območjih, ki so označena s stebri, plovci ali drugimi jasnimi označevalci ter omejena z mrežastimi vrečami, kletkami ali drugimi umetnimi sredstvi;

(c) z ekološkimi gojilnicami lupinarjev se zmanjša tveganje za vrste, ki jih je treba ohranjati. Če se uporabljajo mreže za zaščito pred plenilci, so oblikovane tako, da ne poškodujejo ptic, ki se potapljajo.

4.2.3. Gojenje

V zvezi z gojenjem se uporabljajo naslednja pravila:

(a) gojenje klapavic na vrveh in druge metode iz točke 4.1.5.10(h) se lahko izvajajo v okviru ekološkega gojenja;

(b) pridneno gojenje mehkužcev je dovoljeno le, kadar ni bistvenega vpliva na okolje v območju nabiranja in gojenja. Dokaz o minimalnem vplivu na okolje se podpre z raziskavo in poročilom o območju izkoriščanja, ki ju nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora predloži izvajalec dejavnosti. Poročilo se doda kot ločeno poglavje k načrtu za trajnostno upravljanje.

4.2.4. Upravljanje

V zvezi z upravljanjem veljajo naslednja pravila:

(a) pri gojenju se uporablja gostota živali, ki ne presega gostote, ki se uporablja za neekološko gojene mehkužce v zadevnem območju. Prilagoditve glede sortiranja, redčenja in gostote se opravijo ob upoštevanju biomase ter za zagotovitev dobrobiti živali in visoke kakovosti proizvodov;

(b) organizmi, ki se biološko obraščajo, se odstranijo mehansko ali ročno in se vrnejo v morje stran od gojilnic mehkužcev, če je to primerno. Mehkužci se med ciklusom gojenja lahko enkrat obdelajo z raztopino apna, s čimer se nadzirajo konkurenčni organizmi, ki se obraščajo.

4.2.5. Posebna pravila za gojenje ostrig

Dovoljeno je gojenje v vrečah na opornih stebrih. Navedene ali druge strukture za gojenje ostrig se postavijo tako, da ne ovirajo dostopa do obrežja. Stalež se previdno namesti v gojilnico glede na plimovanje, tako da je gojenje čim bolj učinkovito. Gojenje izpolnjuje zahteve iz točke 4.1.5.10(h).

Del IV: Pravila za pridelavo predelane hrane in predelane krme

Poleg splošnih pravil pridelave iz členov 7, 9 in 13 se za predelano hrano in predelano krmo uporabljajo pravila iz tega dela.

1. Splošne zahteve za pridelavo predelane hrane in krme

1.1. Aditivi za živila in krmni dodatki, predelovalni pripomočki in druge snovi ter sestavine, ki se uporabljajo pri predelavi hrane ali krme, in vsi postopki predelave, ki se uporabljajo, kot je na primer dimljenje, so v skladu z načeli dobre proizvodne prakse[10].

1.2. Predelovalci hrane ali krme na podlagi sistematičnega določanja odločilnih korakov v predelavi vzpostavijo in posodobijo ustrezne postopke.

1.3. Z uporabo postopkov iz točke 1.2 se v vsakem trenutku zagotovi, da so predelani proizvodi v skladu s to uredbo.

1.4. Izvajalci dejavnosti izpolnjujejo zahteve postopkov in izvajajo postopke iz točke 1.2, zlasti:

(a) sprejmejo preventivne ukrepe, da preprečijo tveganje za kontaminacijo z nedovoljenimi snovmi ali proizvodi;

[10] Dobre proizvodne prakse, kot so opredeljene v členu 3(a) Uredbe Komisije (ES) št. 2023/2006 z dne 22. decembra 2006 o dobri proizvodni praksi za materiale in izdelke, namenjene za stik z živili (UL L 384, 29.12.2006, str. 75).

(b) izvajajo primerne čistilne ukrepe, nadzorujejo njihovo učinkovitost in zabeležijo te postopke;

(c) zagotovijo, da se neekološki proizvodi ne dajo v promet z oznako o postopku ekološke pridelave.

1.5. Priprava predelanih ekoloških proizvodov poteka časovno ali prostorsko ločeno od neekoloških proizvodov. Kadar so v zadevni pripravljalni enoti pripravljeni ali shranjeni tudi neekološki proizvodi, izvajalec dejavnosti:

(a) ustrezno obvesti nadzorni organ ali izvajalca nadzora;

(b) delovne postopke izvaja neprekinjeno, dokler se ne opravi delo na celotni seriji, ter prostorsko ali časovno ločeno od podobnih delovnih postopkov, ki se izvajajo na neekoloških proizvodih;

(c) ekološke proizvode pred in po postopkih shranjuje prostorsko ali časovno ločeno od neekoloških proizvodov;

(d) vodi in posodablja evidenco o vseh postopkih predelave in predelanih količinah;

(e) sprejme potrebne ukrepe, ki omogočajo identifikacijo serij in preprečujejo mešanje ali zamenjavo z neekološkimi proizvodi;

(f) postopke na ekoloških proizvodih izvaja šele po primernem čiščenju proizvodne opreme.

1.6. Proizvodov, snovi in tehnik, ki bi povrnili lastnosti, izgubljene med predelavo in skladiščenjem ekološke hrane, popravili posledice malomarnosti pri predelavi ekološke hrane ali bi lahko bili zavajajoči glede prave narave proizvodov, ki naj bi se tržili kot ekološka hrana, ni dovoljeno uporabljati.

2. Zahteve za pridelavo predelane hrane

2.1. Za sestavo ekološko predelane hrane se uporabljajo naslednji pogoji:

(a) proizvod je pretežno pridelan iz kmetijskih sestavin; da bi se določilo, ali je proizvod pretežno pridelan iz kmetijskih sestavin, se dodana voda in sol ne upoštevata;

(b) lahko se uporabijo samo aditivi za živila, predelovalni pripomočki, arome, voda, sol, pripravki iz mikroorganizmov in encimov za živila, minerali, snovi v sledeh, vitamini ter aminokisline in druga mikrohranila za posebne prehranske namene, ki so odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19;

(c) ekološka sestavina ni prisotna skupaj z enako sestavino, ki je neekološka ali iz preusmeritve;

(d) hrana, pridelana iz rastlin iz preusmeritve, vsebuje samo eno rastlinsko sestavino kmetijskega izvora.

2.2. Uporaba nekaterih proizvodov in snovi pri predelavi hrane

2.2.1. Pri predelavi hrane se lahko uporabljajo samo proizvodi in snovi iz točke 2.1(b) ter proizvodi in snovi iz točk 2.2.2, 2.2.4 in 2.2.5, razen proizvodov in snovi iz vinskega sektorja, za katere velja točka 2 dela V, in iz kvasa, za katere velja točka 1.3 dela VI.

2.2.2. Pri predelavi hrane je dovoljena uporaba naslednjih proizvodov in snovi:

(a) vsi pripravki iz mikroorganizmov in encimov za živila, ki se običajno uporabljajo pri predelavi hrane; vendar morajo biti encimi za živila, ki se uporabljajo kot aditivi za živila, odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19;

(b) snovi in proizvodi, opredeljeni v členu 3(2)(b) in (d) Uredbe (ES) št. 1334/2008 Evropskega parlamenta in Sveta [11], označeni kot naravne aromatične snovi ali naravni aromatični pripravki v skladu s členom 15(1)(e) in členom 16 navedene uredbe;

(c) barvila za označevanje mesa in jajčnih lupin v skladu s členom 17 Uredbe (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta[12];

(d) pitna voda in sol (z natrijevim kloridom ali kalijevim kloridom kot osnovnima sestavinama), ki se običajno uporablja pri predelavi živil;

(e) minerali (vključno z elementi v sledeh), vitamini, aminokisline in mikrohranila so dovoljeni samo, kadar je njihova uporaba v živilih, katerih sestavni del so, zakonsko predpisana.

2.2.3. Za namene izračuna iz člena 21(3) se uporabljajo naslednja pravila:

(a) nekateri aditivi za živila, odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19, se štejejo za sestavine kmetijskega izvora;

(b) pripravki in snovi iz točke 2.2.2 se ne štejejo za sestavine kmetijskega izvora;

(c) kvas in proizvodi iz kvasa se štejejo za sestavine kmetijskega izvora.

2.2.4. Pri predelavi ekološke hrane se lahko uporabljajo naslednje neekološko pridelane sestavine kmetijskega izvora:

(a) proizvodi živalskega izvora:

(i) vodni organizmi, ki ne izvirajo iz ribogojstva in so dovoljeni za pripravo neekoloških živil:

(ii) želatina;

(iii) čreva;

(b) nepredelani proizvodi rastlinskega izvora in proizvodi, pridobljeni iz njih s predelavo:

(i) užitno sadje, oreščki in semena:

– oreški kola *Cola acuminata*;

(ii) užitne začimbnice in zelišča:

– seme hrena *Armoracia rusticana*;

– cvetovi žafranike *Carthamus tinctorius*;

– zel vodne kreše *Nasturtium officinale*;

[11] Uredba (ES) št. 1334/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aromah in nekaterih sestavinah živil z aromatičnimi lastnostmi za uporabo v in na živilih ter spremembi Uredbe Sveta (EGS) št. 1601/91, uredb (ES) št. 2232/96 in (ES) št. 110/2008 ter Direktive 2000/13/ES (UL L 354, 31.12.2008, str. 34).

[12] Uredba (ES) št. 1333/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o aditivih za živila (UL L 354, 31.12.2008, str. 16).

(iii) drugo:

– alge, vključno z morskimi algami;

(c) predelani proizvodi rastlinskega izvora:

(i) sladkorji, škrob in drugi proizvodi iz žita in gomoljevk:

– riževo valjano testo;

– škrob iz žita in voščene koruze, ki ni kemično spremenjen;

(ii) drugo:

– rum, pridobljen samo iz soka trsnega sladkorja.

2.2.5. Maščobe in olja, rafinirana ali nerafinirana, ki niso kemično obdelana, se lahko uporabljajo v neekološki obliki, če se pridobivajo iz rastlin, razen:

– kakavovca	*Theobroma cacao;*
– kokosa	*Cocos nucifera;*
– oljk	*Olea europaea;*
– sončnic	*Helianthus annuus;*
– palm	*Elaeis guineensis;*
– oljne repice	*Brassica napus, rapa;*
– žafranike	*Carthamus tinctorius;*
– sezama	*Sesamum indicum;*
– soje	*Glycine max.*

3. Zahteve za pridelavo predelane krme

3.1. Ekološka posamična krmila ali posamična krmila iz preusmeritve se za pridelavo ekološkega krmnega proizvoda ne uporabljajo istočasno s posamičnimi krmili, ki so bila pridelana na neekološki način.

3.2. Posamična krmila, ki se uporabljajo ali predelujejo v ekološki pridelavi, se ne predelujejo s pomočjo kemično sintetiziranih organskih topil.

Del V: Vino

1. Področje uporabe

1.1. Poleg splošnih pravil pridelave iz členov 7, 8, 9 in 14 se za ekološko pridelavo proizvodov vinskega sektorja iz točke (I) člena 1(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 uporabljajo pravila iz tega dela.

1.2. Uporabljata se uredbi Komisije (ES) št. 606/2009[13] in (ES) št. 607/2009[14], razen če je v tem delu izrecno določeno drugače.

[13] Uredba Komisije (ES) št. 606/2009 z dne 10. julija 2009 o določitvi nekaterih podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 479/2008 glede kategorij proizvodov vinske trte, enoloških postopkov in z njimi povezanih omejitev (UL L 193, 24.7.2009, str. 1).

[14] Uredba Komisije (ES) št. 607/2009 z dne 14. julija 2009 o določitvi nekaterih podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 479/2008 v zvezi z zaščitenimi označbami porekla in geografskimi označbami, tradicionalnimi izrazi, označevanjem in predstavitvijo nekaterih proizvodov iz vinskega sektorja (UL L 193, 24.7.2009, str. 60).

2. Uporaba nekaterih proizvodov in snovi

2.1. Proizvodi vinskega sektorja se pridelujejo iz ekoloških surovin.

2.2. Za proizvodnjo proizvodov vinskega sektorja, tudi med obdelavo in enološkimi postopki, za katere veljajo pogoji in omejitve iz Uredbe (EU) št. 1308/2013 in Uredbe (ES) št. 606/2009 in zlasti Priloge I A k navedeni uredbi, se lahko uporabljajo samo proizvodi in snovi, odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19.

3. Enološki postopki in omejitve

3.1. Brez poseganja v oddelka 1 in 2 ter določene prepovedi in omejitve iz točk 3.2 in 3.5 so dovoljeni le enološki postopki in obdelave, vključno z omejitvami iz člena 80 in člena 83(2) Uredbe (ES) št. 1308/2013 ter člena 3, členov 5 do 9 in členov 11 do 14 Uredbe (ES) št. 606/2009 in njunih prilog, ki so se uporabljale pred 1. avgustom 2010.

3.2. Prepovedana je uporaba naslednjih enoloških postopkov in obdelav:

(a) delno zgoščevanje z ohlajanjem v skladu s točko (c) oddelka B.1 dela I Priloge VIII k Uredbi (ES) št. 1308/2013;

(b) odstranjevanje žveplovega dioksida po fizikalnih postopkih v skladu s točko 8 Priloge I A k Uredbi (ES) št. 606/2009;

(c) obdelava z elektrodializo za zagotovitev stabilnosti vina na vinski kamen v skladu s točko 36 Priloge I A k Uredbi (ES) št. 606/2009;

(d) delna dealkoholizacija vina v skladu s točko 40 Priloge I A k Uredbi (ES) št. 606/2009;

(e) obdelava s kationskimi izmenjevalci za zagotovitev stabilnosti vina na vinski kamen v skladu s točko 43 Priloge I A k Uredbi (ES) št. 606/2009.

3.3. Uporaba naslednjih enoloških postopkov in obdelav je dovoljena pod naslednjimi pogoji:

(a) pri toplotnih obdelavah v skladu s točko 2 Priloge I A k Uredbi (ES) št. 606/2009 temperatura ne sme preseči 70 °C;

(b) za centrifugiranje in filtracijo z inertnim filtracijskim sredstvom ali brez njega v skladu s točko 3 Priloge I A k Uredbi (ES) št. 606/2009 velikost por ne sme biti manjša od 0,2 mikrometra.

3.4. Komisija bo pred 1. avgustom 2015 ponovno proučila uporabo naslednjih enoloških postopkov in obdelav z namenom njihove postopne ukinitve ali dodatne omejitve:

(a) toplotne obdelave iz točke 2 Priloge I A k Uredbi (ES) št. 606/2009;

(b) uporabe ionskih izmenjevalnih smol iz točke 20 Priloge I A k Uredbi (ES) št. 606/2009;

(c) reverzne osmoze v skladu s točko (b) oddelka B.1 dela I Priloge VIII k Uredbi (EU) št. 1308/2013.

3.5. Spremembe glede enoloških postopkov in obdelav iz Uredbe (ES) št. 1234/2007 ali Uredbe (ES) št. 606/2009, vključene po 1. avgustu 2010, se lahko uporabljajo pri ekološki proizvodnji vin le po sprejetju ukrepov, potrebnih za izvajanje pravil o pridelavi iz tega oddelka 3 in, po potrebi, ocene v skladu s členom 19 te uredbe.

Del VI: Kvas, ki se uporablja kot hrana ali krma

Poleg splošnih pravil pridelave iz členov 7, 9 in 15 se za kvas, ki se uporablja kot hrana ali krma, uporabljajo pravila iz tega dela.

1. Splošne zahteve

1.1. Za pridelavo ekološkega kvasa se uporabljajo samo ekološki substrati.

1.2. Ekološki kvas v ekološki hrani ali krmi ni prisoten skupaj z neekološkim kvasom.

1.3. Za proizvodnjo, pripravke in oblike ekološkega kvasa se lahko uporabijo naslednje snovi:

(a) predelovalni pripomočki, odobreni za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19;

(b) proizvodi in snovi iz točke 2.2.2(a) in (d) dela IV.

PRILOGA III

ZBIRANJE, PAKIRANJE, PREVOZ IN SKLADIŠČENJE PROIZVODOV

1. Zbiranje proizvodov in prevoz do pripravljalnih enot

Izvajalci dejavnosti lahko sočasno zbirajo ekološke in neekološke proizvode, če so sprejeti ustrezni ukrepi za preprečevanje morebitnega mešanja ali zamenjave z neekološkimi proizvodi in se zagotovi identifikacija ekoloških proizvodov. Izvajalec dejavnosti hrani podatke v zvezi z dnevi zbiranja, urami, obsegom ter datumom in časom sprejema proizvodov tako, da so vedno na voljo izvajalcu nadzora ali nadzornemu organu.

2. Pakiranje in prevoz proizvodov k drugim izvajalcem dejavnosti ali v druge enote

2.1. Izvajalci dejavnosti zagotovijo, da se ekološki proizvodi do drugih izvajalcev dejavnosti ali enot, vključno s trgovci na debelo in drobno, prepeljejo samo v ustrezni embalaži, posodah ali vozilih, zaprtih tako, da ni mogoča zamenjava vsebine brez manipulacije ali poškodbe zaščitne oznake, in opremljeni z etiketo, na kateri je brez poseganja v katere koli druge oznake, ki jih zahteva zakonodaja Unije, navedeno:

(a) ime in naslov izvajalca dejavnosti in, kadar je to druga oseba, lastnika ali prodajalca proizvoda;

(b) ime proizvoda ali opis posamičnih krmil, vključno s sklicevanjem na ekološko pridelavo;

(c) ime ali šifra nadzornega organa ali izvajalca nadzora, ki izvaja nadzor nad izvajalcem dejavnosti; in

(d) kadar je primerno, identifikacijska oznaka serije v skladu s sistemom označevanja, odobrenim na nacionalni ravni ali dogovorjenim z nadzornim organom ali izvajalcem nadzora, ki omogoča povezavo pošiljke z evidenco iz člena 24.

Informacije iz točk (a) do (d) se lahko predložijo tudi na spremnem dokumentu, če je mogoče tak dokument nepreklicno povezati z embalažo, posodo ali prevoznim sredstvom proizvoda. Ta spremni dokument vsebuje informacije o dobavitelju ali prevozniku.

2.2. Embalaže, posode ali vozila se ne zaprejo, kadar:

(a) gre za neposreden prevoz med izvajalcem dejavnosti in drugim izvajalcem dejavnosti, ki sta vključena v nadzorni sistem ekološke pridelave;

(b) proizvode spremlja dokument z informacijami, zahtevanimi v točki 2.1; ter

(c) odpošiljatelj in prejemnik hranita dokazila o takem prevozu in jih na zahtevo predložita ustreznemu nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora.

3. Posebna pravila za prevoz krme v druge proizvodne ali pripravljalne enote ali skladiščne prostore

Pri prevozu krme v druge proizvodne ali pripravljalne enote ali skladiščne prostore izvajalci dejavnosti zagotovijo, da so izpolnjeni naslednji pogoji:

(a) med prevozom so ekološko pridelana krma, krma iz preusmeritve in neekološko pridelana krma učinkovito fizično ločene;

(b) vozila ali posode, uporabljene za prevoz neekoloških proizvodov, se lahko uporabljajo za prevoz ekoloških proizvodov, samo če:

(i) so bili pred začetkom prevoza ekoloških proizvodov izvedeni primerni čistilni ukrepi, katerih učinkovitost je bila preverjena, izvajalci dejavnosti pa te postopke zabeležijo;

(ii) so izvedeni vsi ustrezni ukrepi glede na tveganje, ocenjeno v skladu z nadzornim sistemom, in izvajalci dejavnosti po potrebi zagotovijo, da neekološki proizvodi ne morejo biti dani v promet z oznako, ki se sklicuje na ekološko pridelavo;

(iii) izvajalec dejavnosti hrani dokazila o takem prevozu in jih na zahtevo predloži nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora;

(c) končni izdelki ekološko pridelane krme se prevažajo fizično ali časovno ločeno od drugih končnih izdelkov;

(d) med prevozom se zabeleži količina izdelkov na začetku in vsaka posamezna količina, dostavljena v dobavnem krogu.

4. Prevoz živih rib

4.1. Prevoz živih rib se lahko opravi v ustreznih posodah s čisto vodo, ki izpolnjujejo fiziološke potrebe rib glede temperature in raztopljenega kisika.

4.2. Pred prevozom ekološko gojenih rib in ribjih proizvodov se posode temeljito očistijo, razkužijo in sperejo.

4.3. Sprejmejo se previdnostni ukrepi za zmanjšanje stresa. Med prevozom gostota ne doseže stopnje, ki škoduje vrstam.

4.4. Za postopke iz točk 4.1, 4.2 in 4.3 se vodi dokumentarna evidenca.

5. Prevzem proizvodov od drugih izvajalcev dejavnosti enot

Ob prevzemu ekološkega izdelka izvajalci dejavnosti preverijo zapiralo embalaže ali posode, kjer je to potrebno, in prisotnost oznak iz oddelka 2.

Izvajalci dejavnosti informacije na etiketi iz oddelka 2 navzkrižno preverijo glede na informacije v spremnih dokumentih. Rezultati navedenih preverjanj so izrecno navedeni v evidenci iz člena 24.

6. Posebna pravila za prevzem izdelkov iz tretjih držav

Kadar se ekološki proizvodi uvozijo iz tretjih držav, se pri prevozu uporabijo ustrezne embalaže ali posode, zaprte tako, da se prepreči zamenjava vsebine, in opremljene z oznako izvoznika ter vsemi drugimi oznakami in številkami za identifikacijo serije s certifikatom o kontrolnem pregledu za uvoz iz tretjih držav.

Ob prevzemu ekološkega proizvoda, uvoženega iz tretje države, fizična ali pravna oseba, ki se ji dostavi uvožena pošiljka, ki jo prejme za nadaljnjo pripravo ali trženje, preveri zaprtje embalaže ali posode in pri proizvodih, uvoženih na podlagi člena 28(1)(b)(ii), ujemanje vsebine pošiljke s potrdilom o kontrolnem pregledu iz navedenega člena. Rezultat tega preverjanja se izrecno navede v evidenci iz člena 24.

7. Skladiščenje proizvodov

7.1. Območja za skladiščenje proizvodov se upravljajo tako, da se zagotovi identifikacija serij in prepreči kakršno koli mešanje s proizvodi ali snovmi, ki niso v skladu s

pravili za ekološko pridelavo, ali kontaminacija z njimi. Ekološki proizvodi so vedno jasno prepoznavni.

7.2. V enotah za ekološko pridelavo rastlin in živinorejo je prepovedano skladiščenje kmetijskih surovin, razen tistih, ki so odobrene za uporabo v ekološki pridelavi v skladu s členom 19.

7.3. Na kmetijskih in ribogojnih gospodarstvih je dovoljeno shranjevanje alopatskih veterinarskih zdravil in antibiotikov, če jih je predpisal veterinar za zdravljenje iz točk 1.5.2.2 dela II in 4.1.4.2(a) dela III Priloge II, če se shranjujejo na nadzorovani lokaciji in se vpišejo v evidence živine iz člena 24.

7.4. Če izvajalci dejavnosti ravnajo z neekološkimi in ekološkimi proizvodi, pri čemer ekološke proizvode shranjujejo v skladiščnih prostorih, kjer se shranjujejo tudi drugi kmetijski proizvodi ali živila, se:

(a) ekološki proizvodi hranijo ločeno od ostalih kmetijskih proizvodov ali živil;

(b) sprejmejo vsi ukrepi, da se zagotovi identifikacija pošiljk in prepreči mešanje ali zamenjava z neekološkimi proizvodi;

(c) pred skladiščenjem ekoloških izdelkov izvedejo primerni čistilni ukrepi, katerih učinkovitost je bila preverjena, izvajalci dejavnosti pa te postopke evidentirajo.

PRILOGA IV

IZRAZI IZ ČLENA 21

BG: биологичен

ES: ecológico, biológico

CS: ekologické, biologické

DA: økologisk

DE: ökologisch, biologisch

ET: mahe, ökoloogiline

EL: βιολογικό

EN: organic

FR: biologique

GA: orgánach

HR: ekološki

IT: biologico

LV: bioloģisks, ekoloģisks

LT: ekologiškas

LU: biologësch

HU: ökológiai

MT: organiku

NL: biologisch

PL: ekologiczne

PT: biológico

RO: ecologic

SK: ekologické, biologické

SL: ekološki

FI: luonnonmukainen

SV: ekologisk

PRILOGA V

LOGOTIP EKOLOŠKE PRIDELAVE EVROPSKE UNIJE IN ŠIFRE

1. Logotip

1.1. Logotip ekološke pridelave Evropske unije je skladen z naslednjim vzorcem:

Vnese se LOGOTIP

1.2. Referenčna barva v barvah pantone je pantone zelena št. 376 in zelena (50 % cianova + 100 % rumena), kadar se uporablja štiribarvni tisk.

1.3. Logotip ekološke pridelave Evropske unije se lahko uporablja tudi v črno-beli različici, kot je prikazana, in sicer le v primerih, ko uporaba barvnega logotipa ni praktično izvedljiva:

Vnese se LOGOTIP

1.4. Če je barva ozadja na embalaži ali etiketi temna, se lahko znaki uporabijo v negativu z uporabo barve ozadja na embalaži ali etiketi.

1.5. Če je logotip barvni na barvnem ozadju, zaradi česar je težko viden, se lahko uporabi zunanji razmejevalni rob okrog logotipa, da se izboljša kontrast z barvnim ozadjem.

1.6. V določenih posebnih primerih, ko so navedbe na embalaži enobarvne, se lahko logotip ekološke pridelave Evropske unije uporablja v isti barvi.

1.7. Logotip ekološke pridelave Evropske unije mora biti visok najmanj 9 mm in širok najmanj 13,5 mm; razmerje med višino in širino je vedno 1:1,5. Pri zelo majhnih embalažah se lahko najmanjša velikost izjemoma zmanjša na višino 6 mm.

1.8. Logotip ekološke pridelave Evropske unije se lahko združuje z grafičnimi ali besedilnimi elementi, ki se nanašajo na ekološko pridelavo, pod pogojem, da ne preoblikujejo ali spreminjajo niti narave logotipa ekološke pridelave Evropske unije niti nobene od navedb, opredeljenih v skladu s členom 22. Kadar se logotip ekološke proizvodnje Evropske unije uporablja v povezavi z nacionalnimi ali zasebnimi logotipi v zeleni barvi, drugačni od referenčne barve iz točke 2, je lahko logotip ekološke pridelave Evropske unije v tej nereferenčni barvi.

2. Šifre

Splošni format šifer je naslednji:

AB-CDE-999

Pri čemer velja naslednje:

(a) „AB“ je oznaka ISO države, v kateri se izvaja nadzor;

(b) „CDE“ je tričrkovni izraz, kot ga bo določila Komisija ali vsaka država članica, na primer „bio“, „öko“, „org“ ali „eko“, ki vzpostavlja povezavo z ekološko pridelavo; in

(c) „999“ je referenčna številka z največ tremi številkami, ki jo:

(i) pristojni organ vsake države članice pripiše nadzornemu organu ali izvajalcu nadzora, ki je pooblaščen za izvajanje nadzornih nalog;

(ii) Komisija pripiše:

– nadzornim organom in izvajalcem nadzora, ki jih Komisija priznava v skladu s členom 29;

– pristojnim organom tretjih držav, ki jih Komisija priznava v skladu s členom 31.